

GAZDASÁGI HELYZET

HÁBORÚ, EURHUF, INFLÁCIÓ,
ENERGIAVÁLSÁG,
KÖLTSÉGVETÉS

Dr. Pogátsa Zoltán

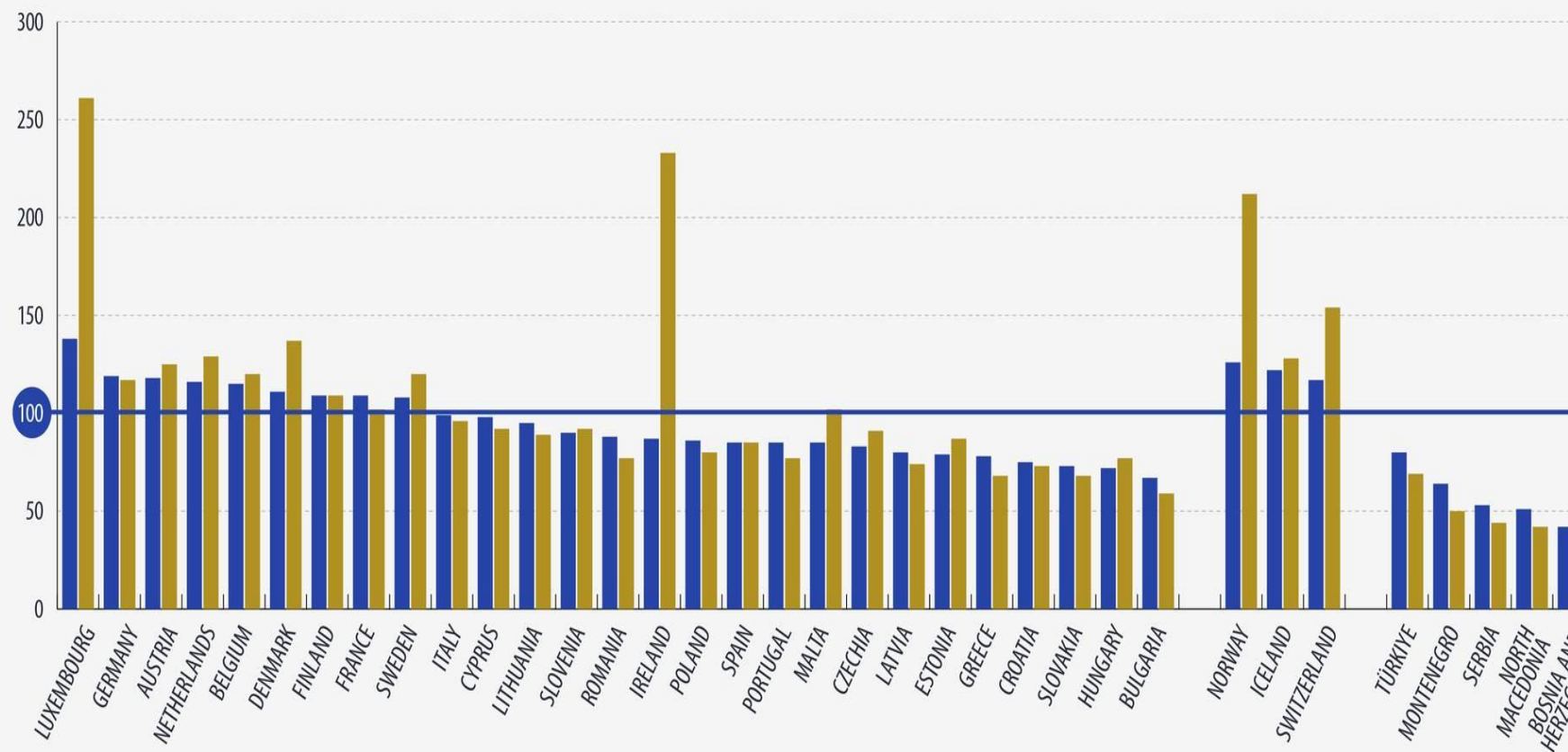
Soproni Egyetem

Háztartások fogyasztása és GDP (ppp)

Volume indices of gross domestic product and actual individual consumption per capita, 2022

(in purchasing power standards)

Gross domestic product: a basic measure of the overall size of a country's economy.

Actual individual consumption: all goods and services actually consumed by households.

Purchasing power standard: artificial currency unit that adjusts national economies for price level differences, enabling a comparable measure of buying power across different countries.

AIC volume index per capita

GDP volume index per capita

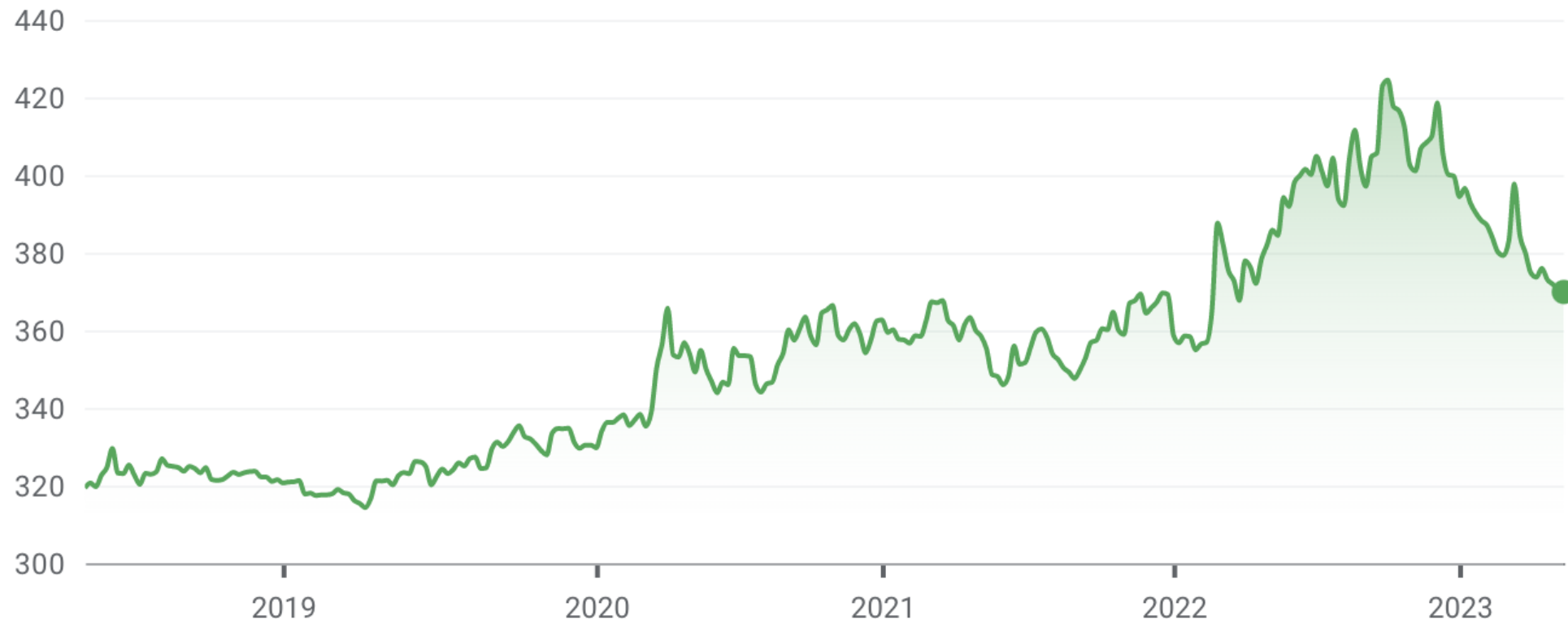
EU

EURHUF

Hosszútávú gyengülés

EURHUF

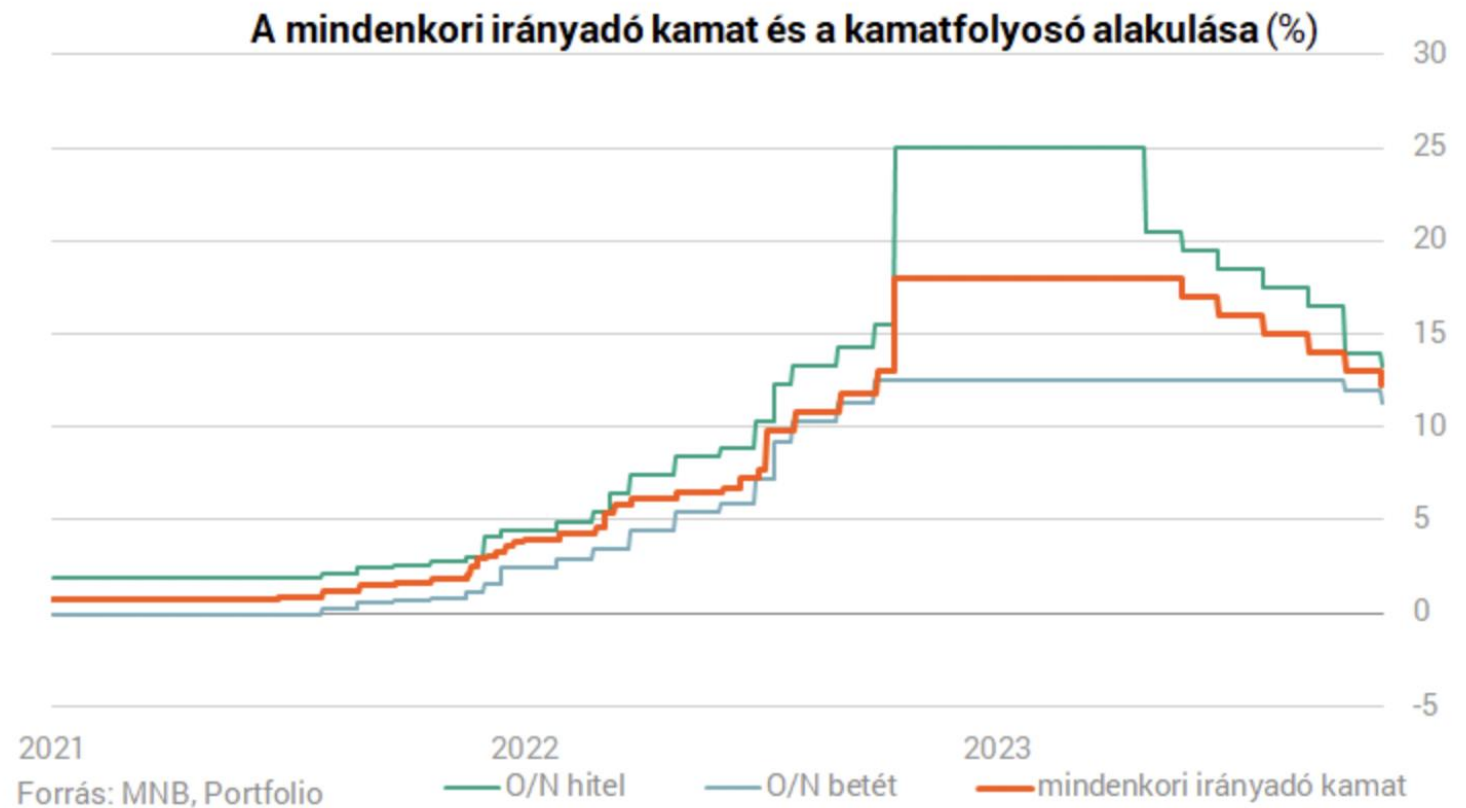

Gázár

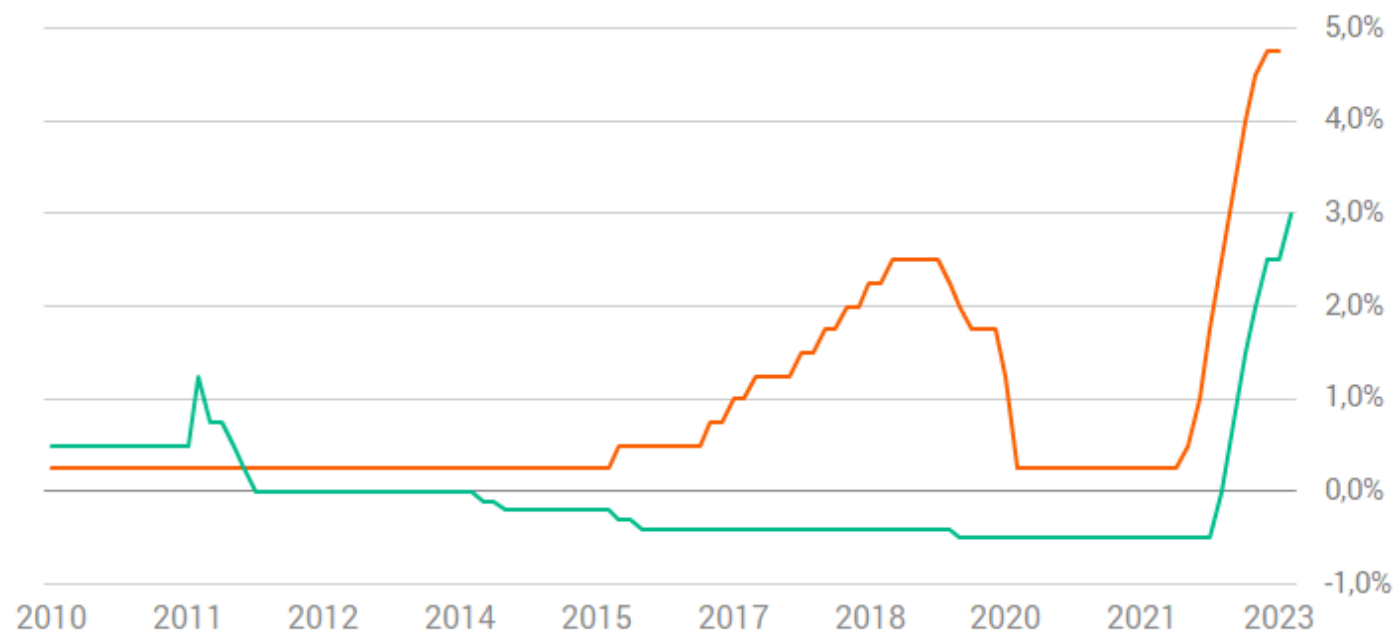

Magyar irányadó kamat

EU és USA kamatpályák

Irányadó jegybanki kamat* az USA-ban és az eurózónában (%)

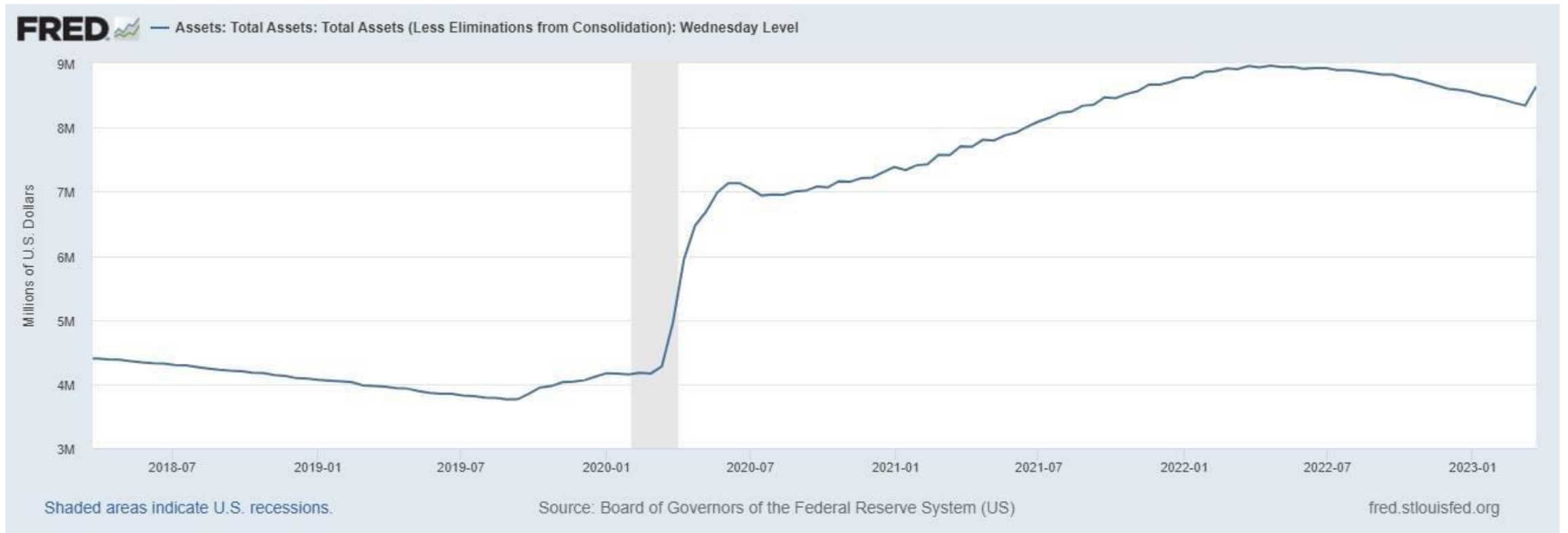

Forrás: Fed, EKB, Portfolio

— EKB — Fed

*A Fed esetén a célsáv teteje, az EKB esetén a betéti ráta

Rejttet QE?

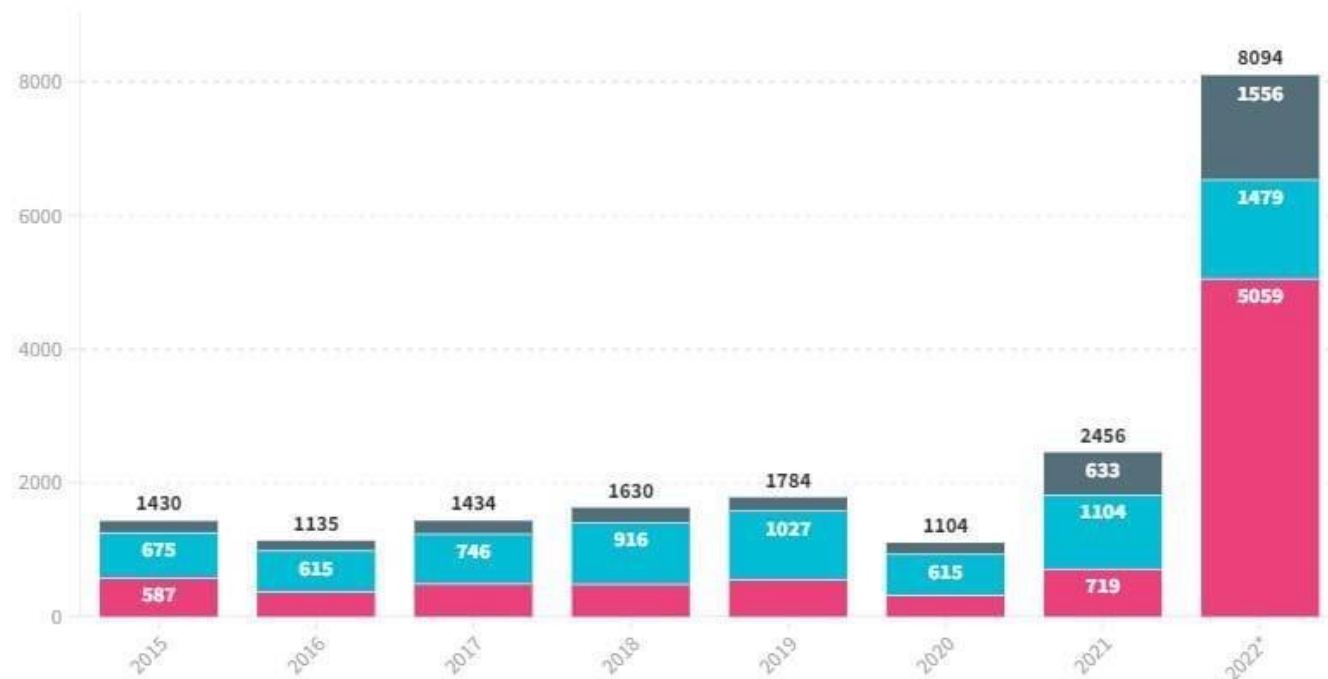

Gázimport ár robbanás az orosz invázió utáni csúcson

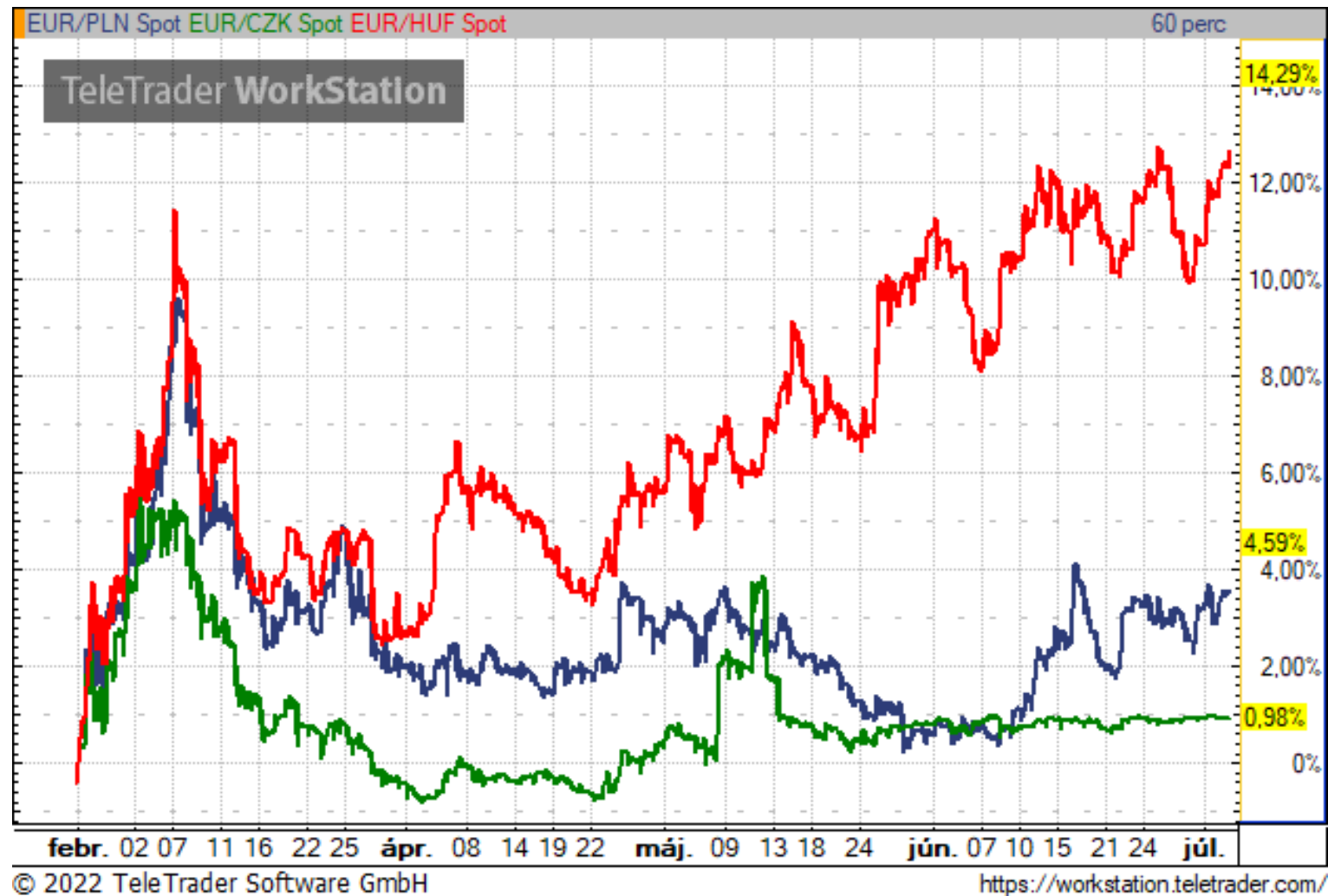
Fő energiahordozók nettó importja milliárd forintban

Földgáz Kőolaj Áram

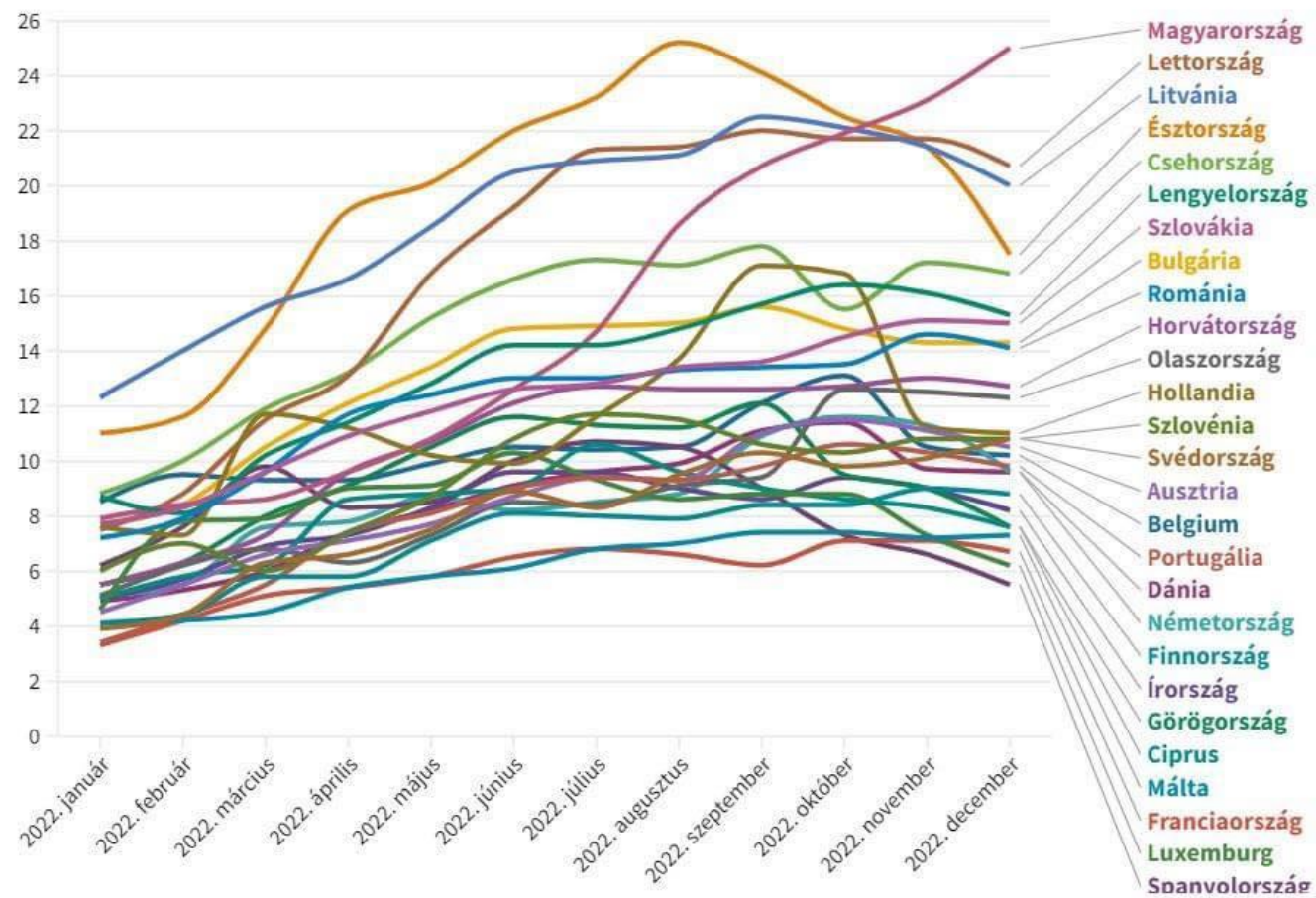
Forrás: KSH, *Pénzügyminisztérium-becslés

A forint
levált a
régióról is

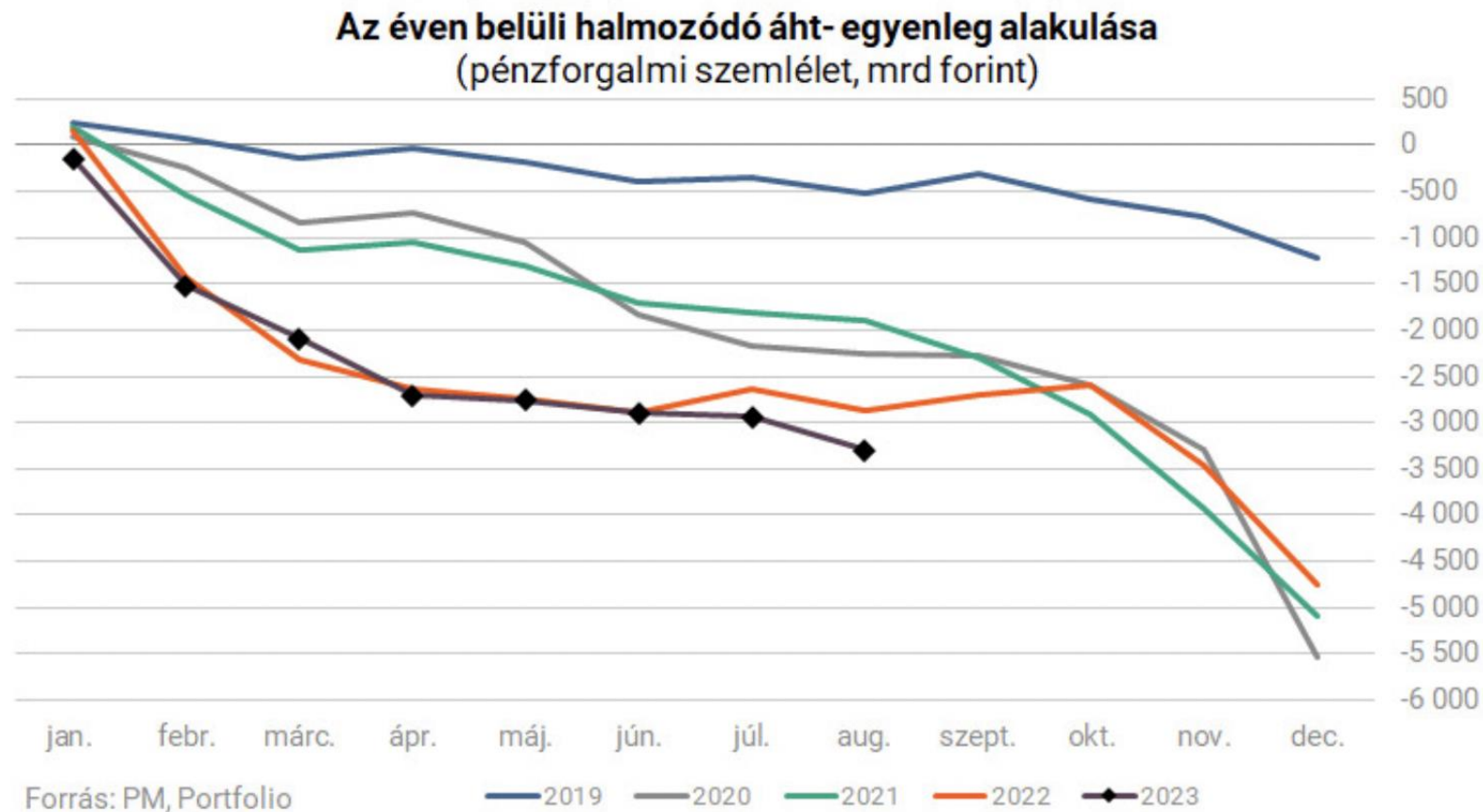
Brutális infláció

Az infláció alakulása az Európai Unióban 2022-ben

forrás: Eurostat

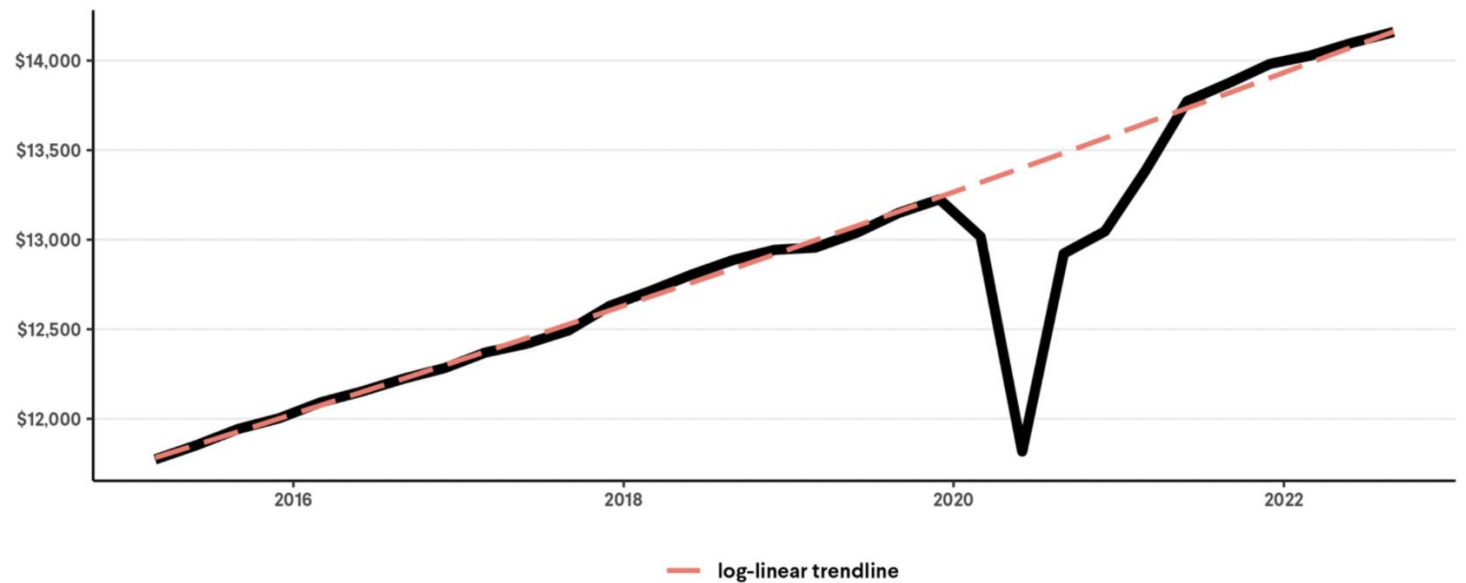
Költségvetési hiányok

Miért nem a
jegybankok
pénznyomtatása
okozta? (Stiglitz)

Consumption Remained Largely below and Only Slightly above Trend

Real personal consumption expenditures (billions of chained 2012 dollars)

Source: NIPA Table T10106, Bureau of Economic Analysis. Authors' Analysis.

Kiskereskedelmi forgalom (változás 2015-höz képest, %) *

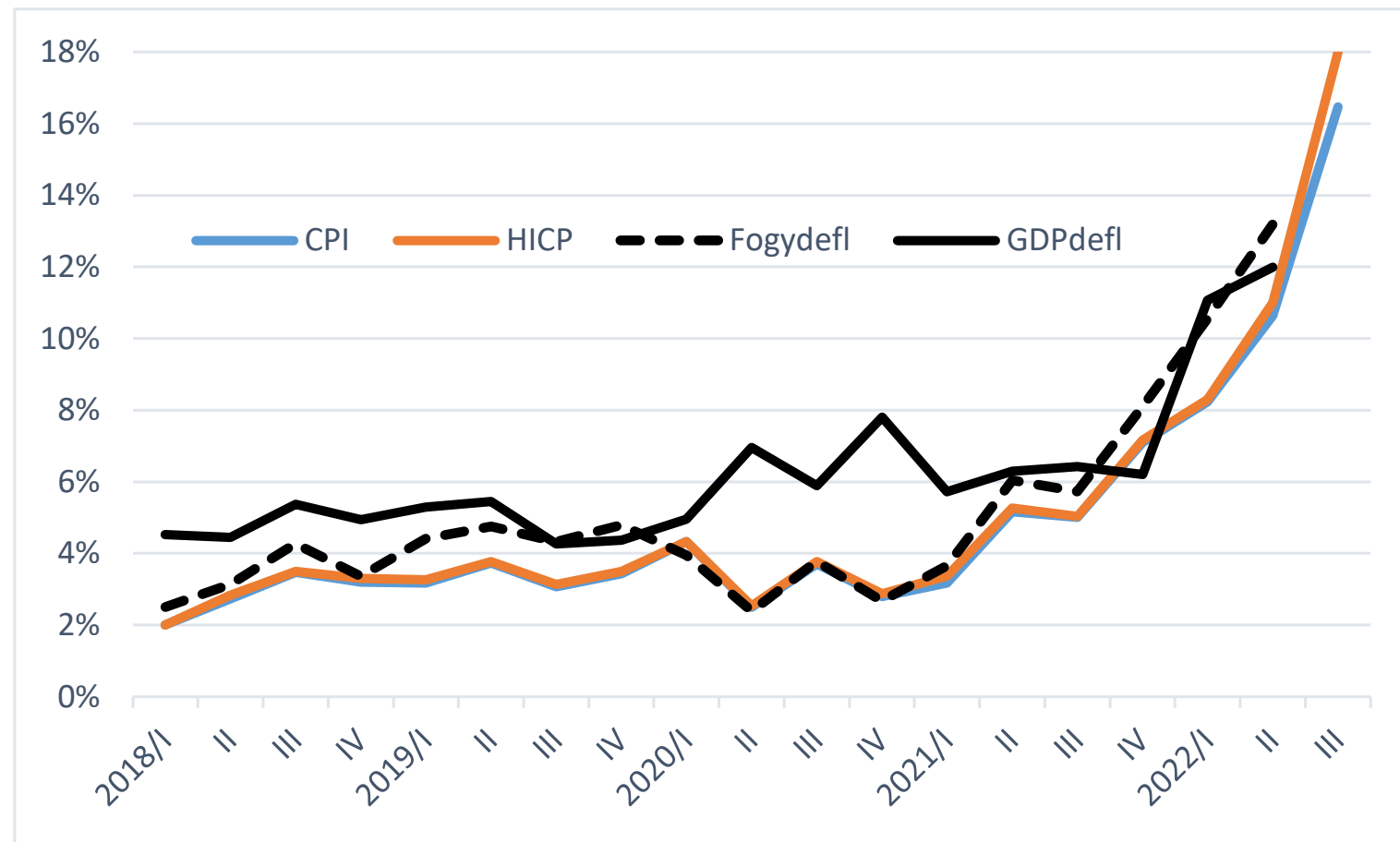

Forrás: KSH, Portfolio

* szez. és munkanapokkal igazítva

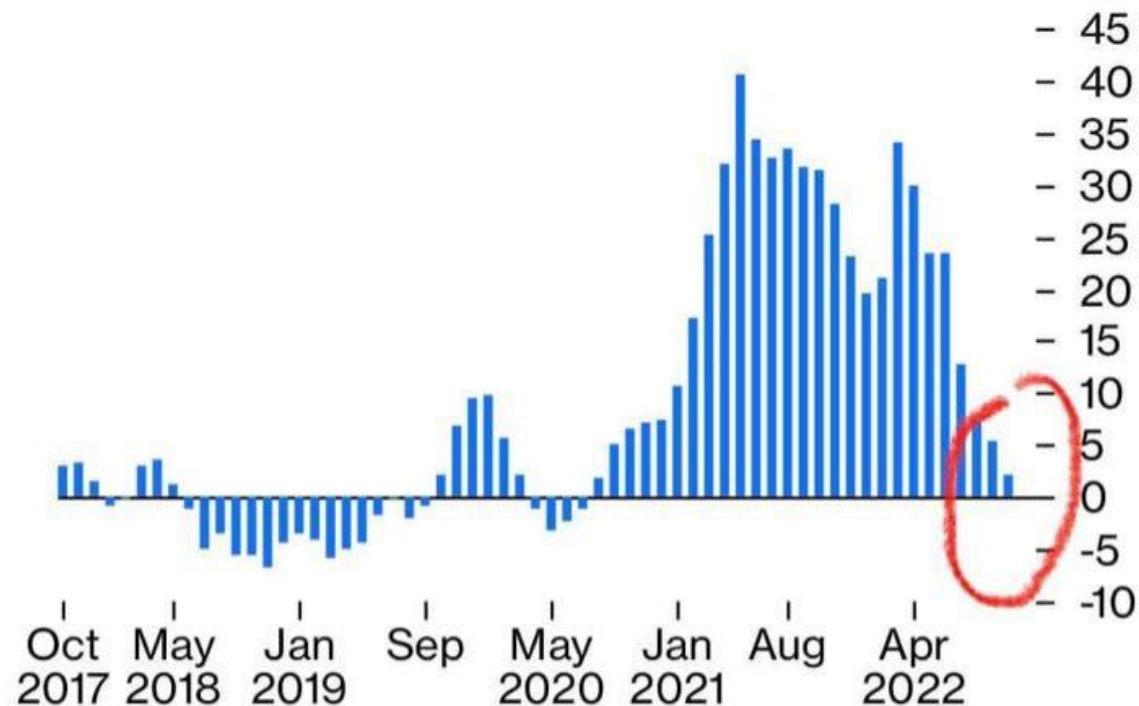
Külső vagy
belső okok?
GDP deflátor
versusz HICP

Élelmiszer árak emelkedése a világban

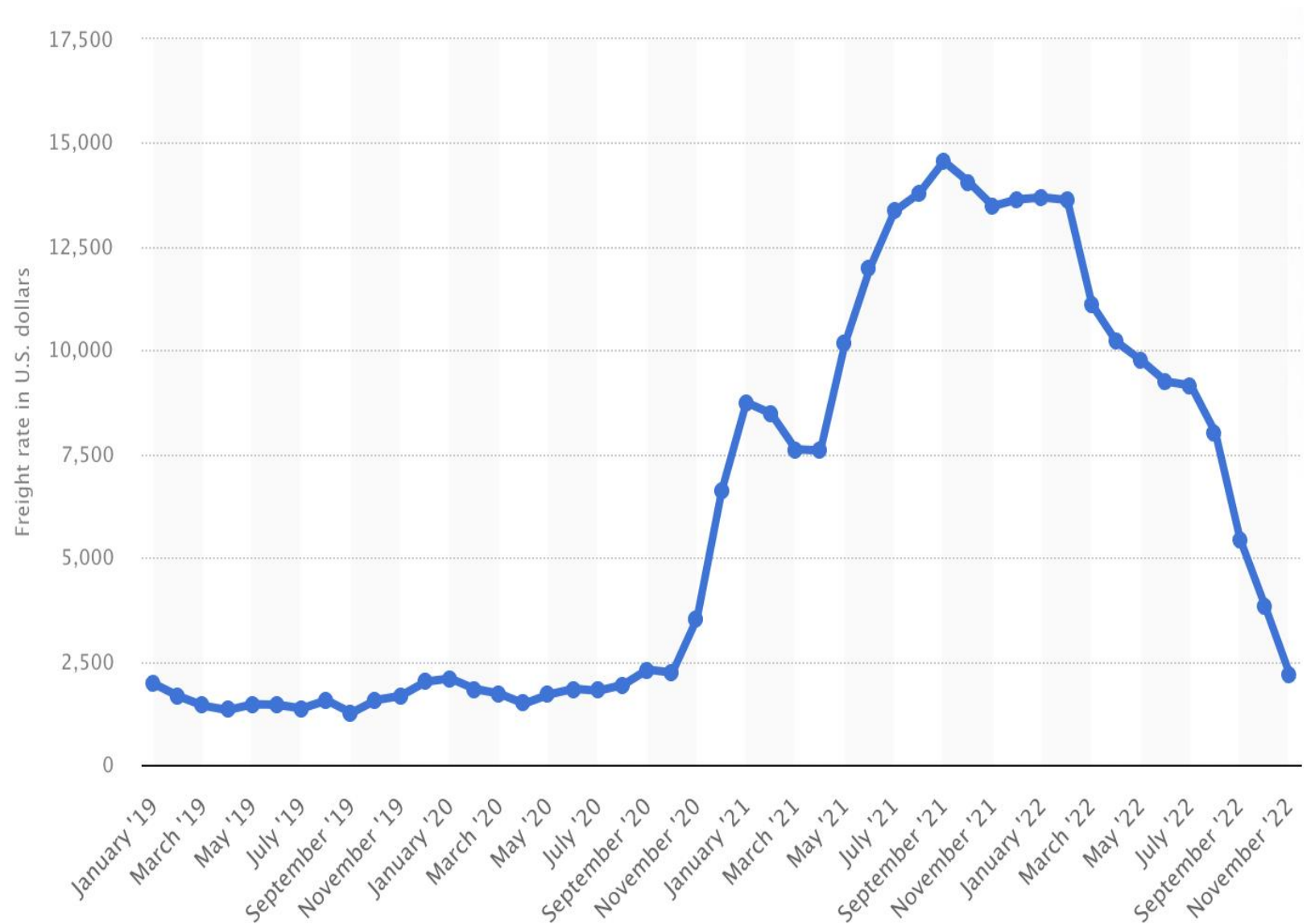
Food Deflation

After two years of large annual price increases, the FAO food-price index is about to post its first year-on-year percentage drop

Source: FAO and Bloomberg

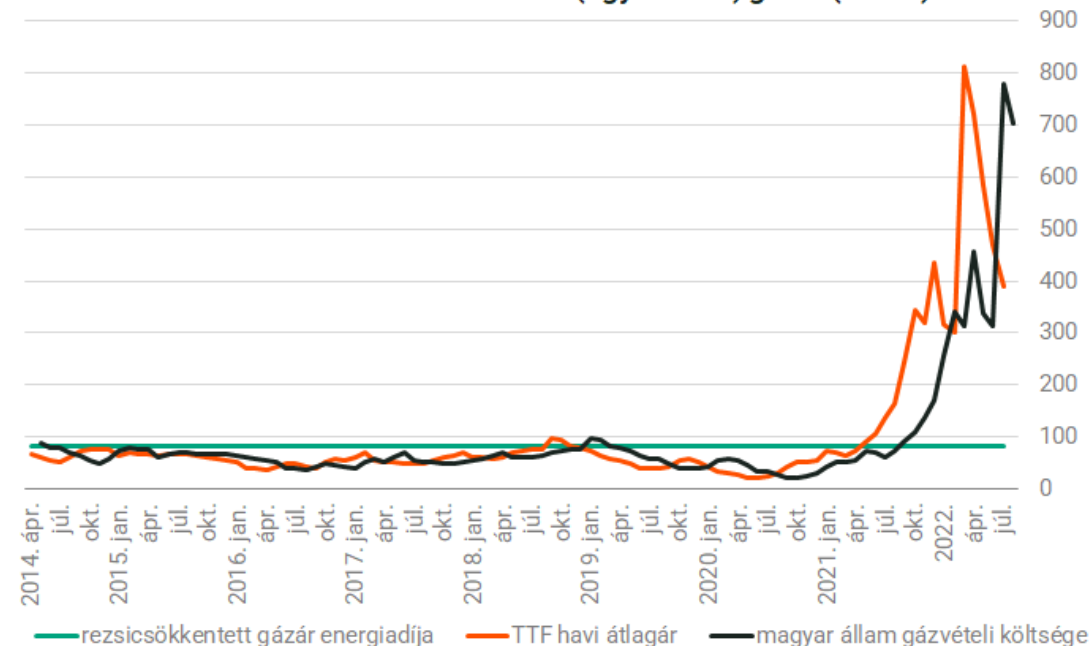
Szállítási index (Shanghai- Rotterdam)

Magyar gázár?

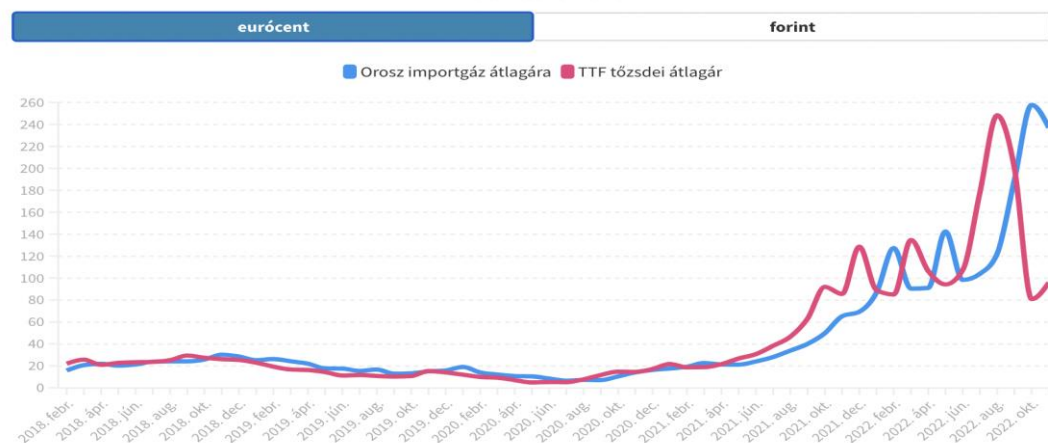
- Nincs uniós embargó a gázon, ez nem lehet az ok
- Gázárképlet titkosítva
- Valószínűsíthető:
Holland TTF +2 hónap

A tőzsdei és a rezsicsökkentett (egyetemes) gázár (Ft/m³)

Forrás: MEKH, Refinitiv, MNB, Portfolio-kalkulációk

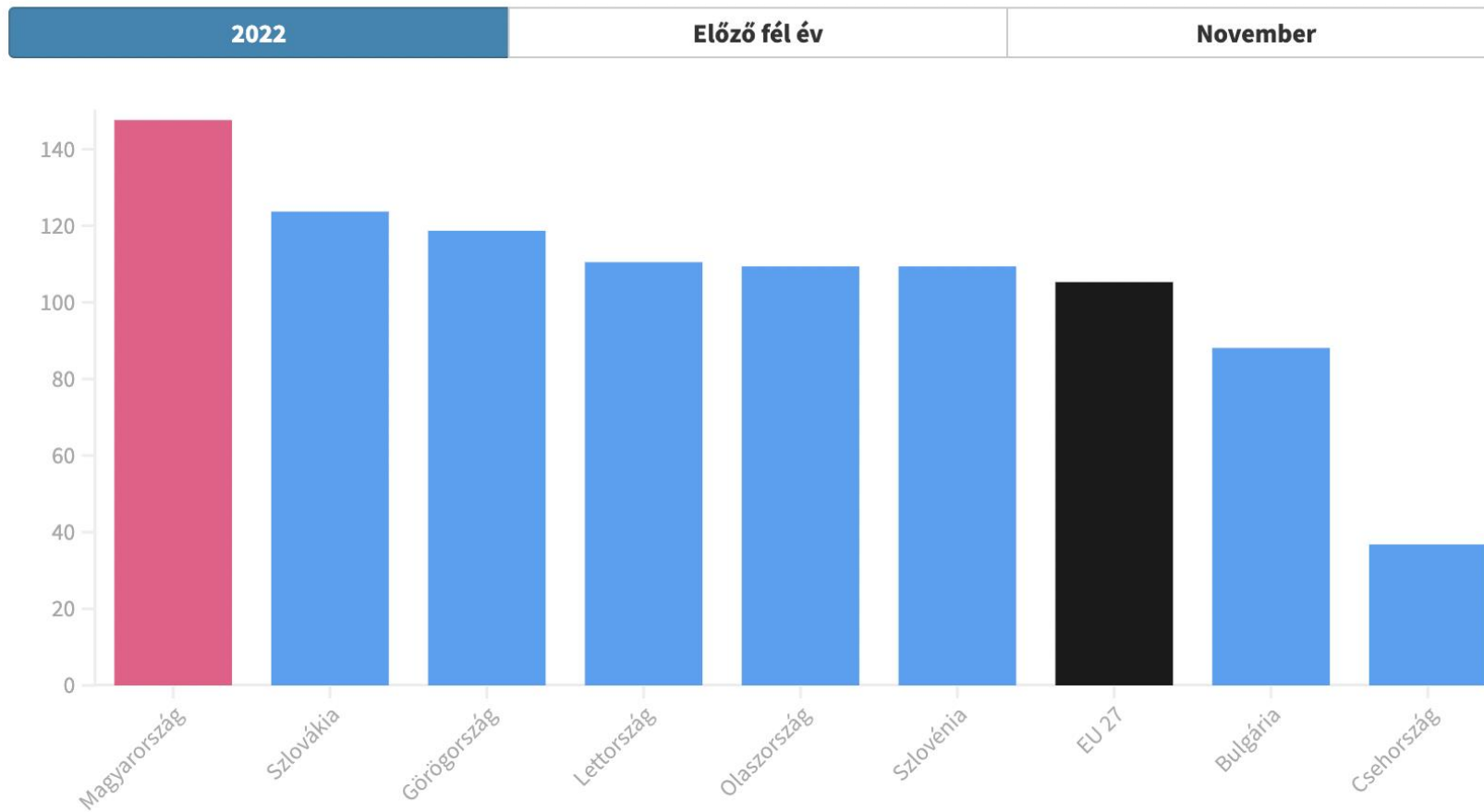
Az orosz import és a tőzsdei gáz ára
köbméterenként

Forrás: Eurostat, REKK, G7-számítás

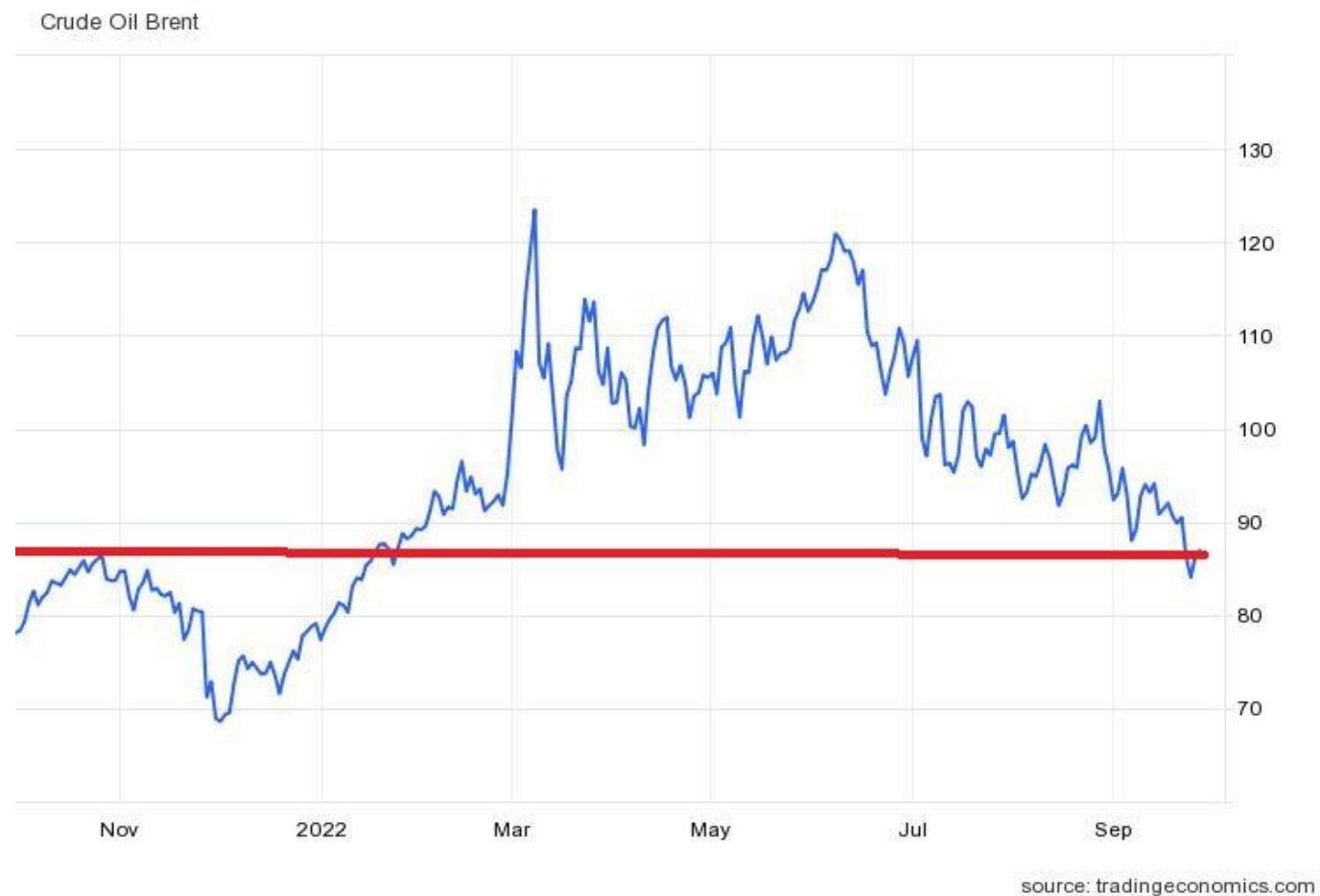
Az orosz importgáz átlagára

Eurócent köbméterenként 2022-ben

Forrás: G7-gyűjtés

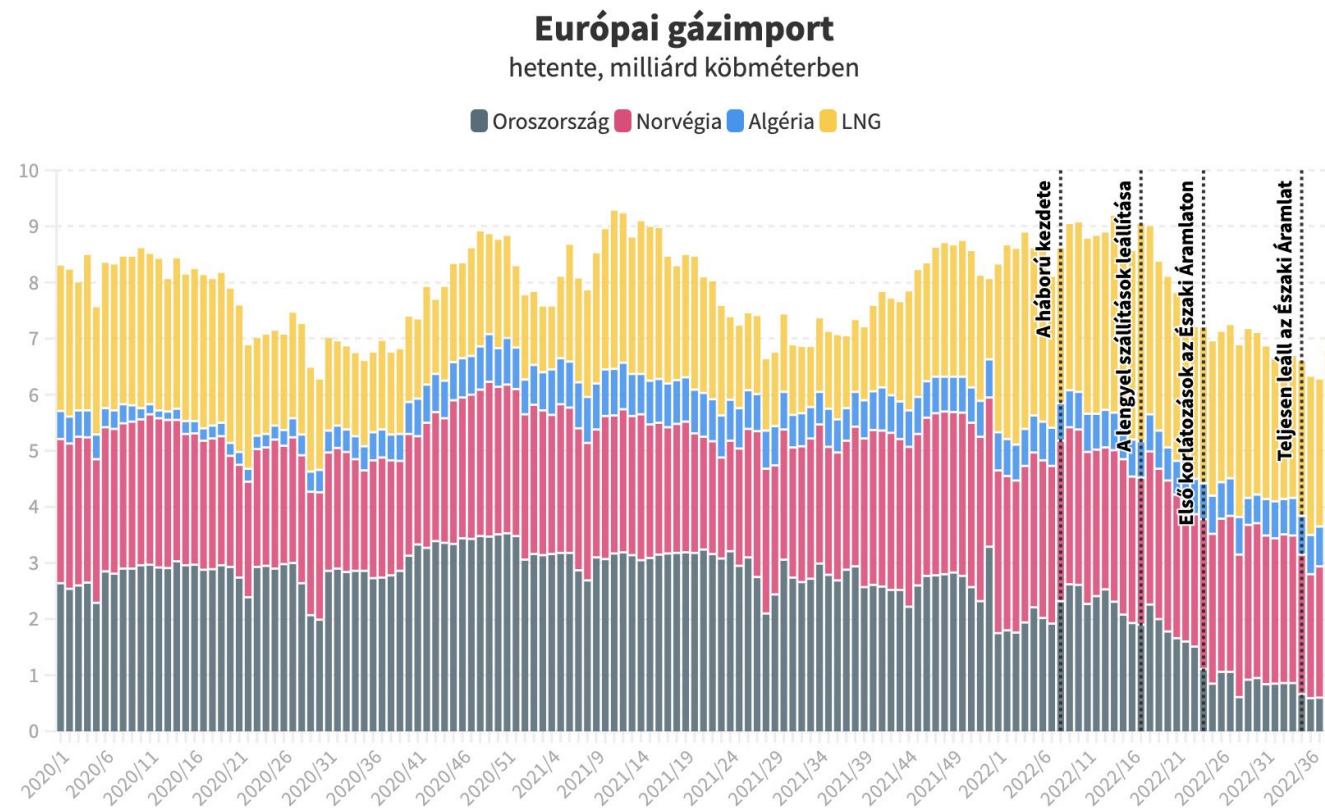
Olajár:

Orosz gáz vége, helyette:

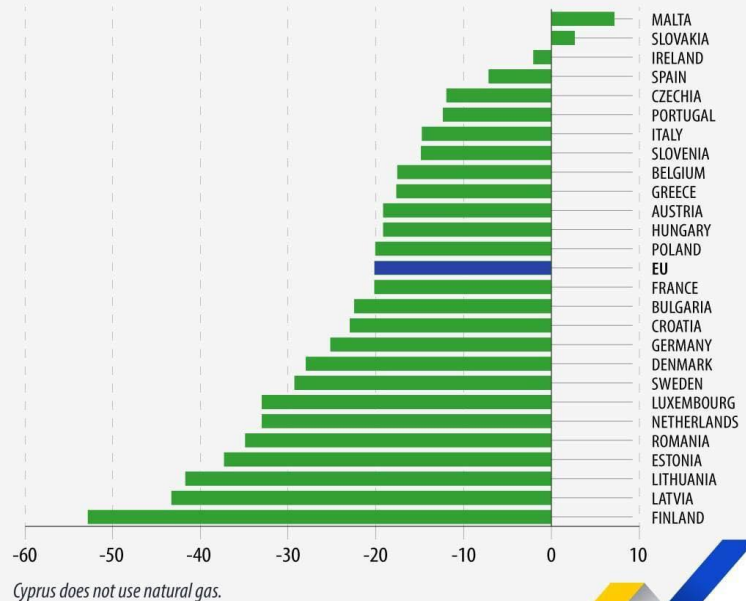
- norvég, algériai, LNG
(USA, Kanada, Katar)

Forrás: Bruegel

Natural gas consumption reduction

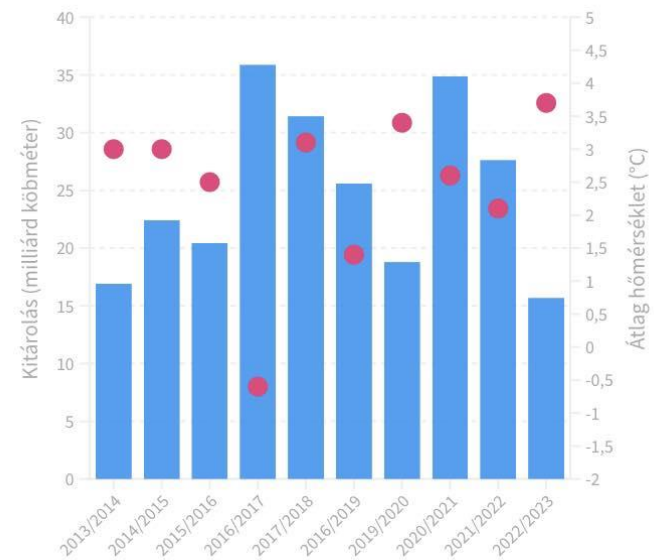
(August-November 2022 vs. 2017-2021)

eurostat

Az EU-s tárolók készlet szintjének csökkenése és a magyar átlaghőmérséklet

Milliárd köbméter, fok; november 13. és január 17. között

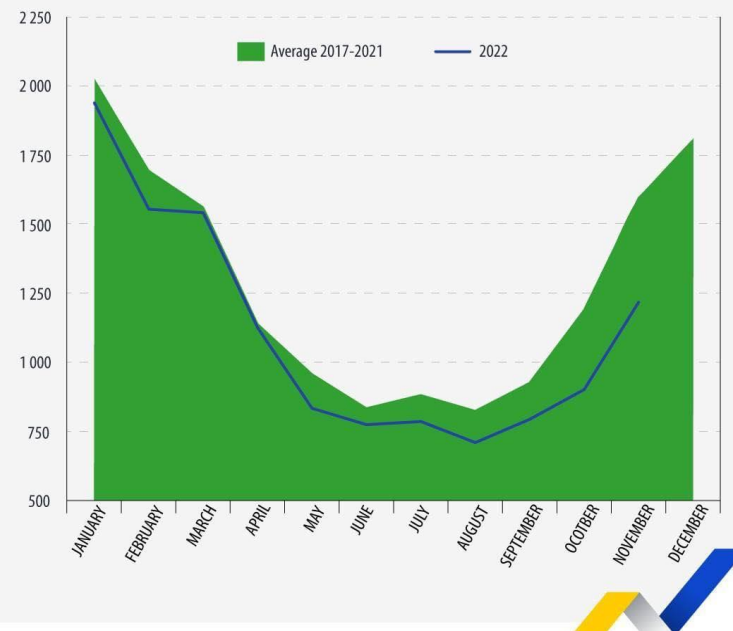

Forrás: G7-gyűjtés

G7

EU natural gas consumption (calculated)

2017-2022 (Petajoules)

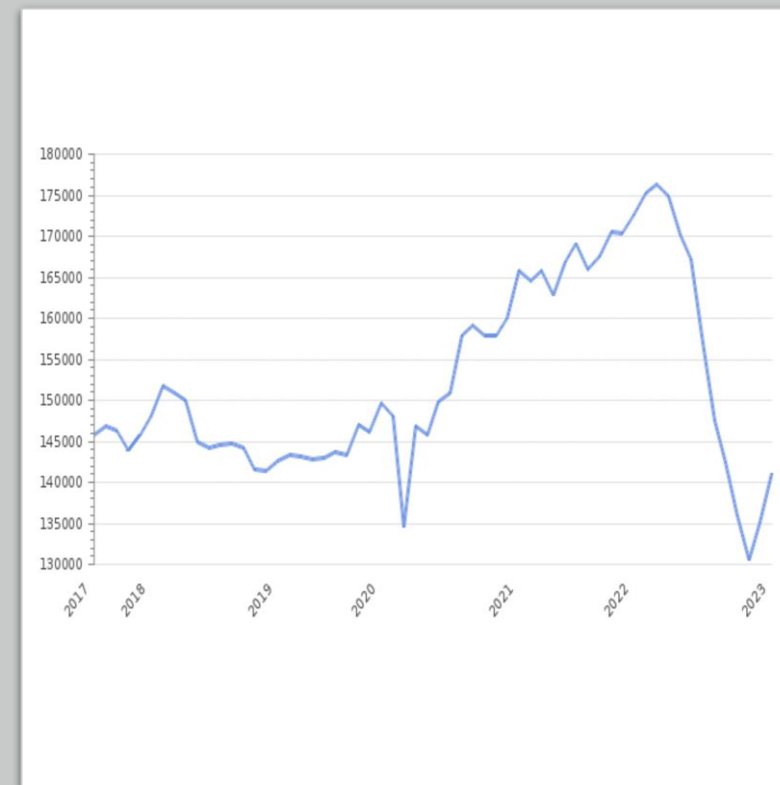
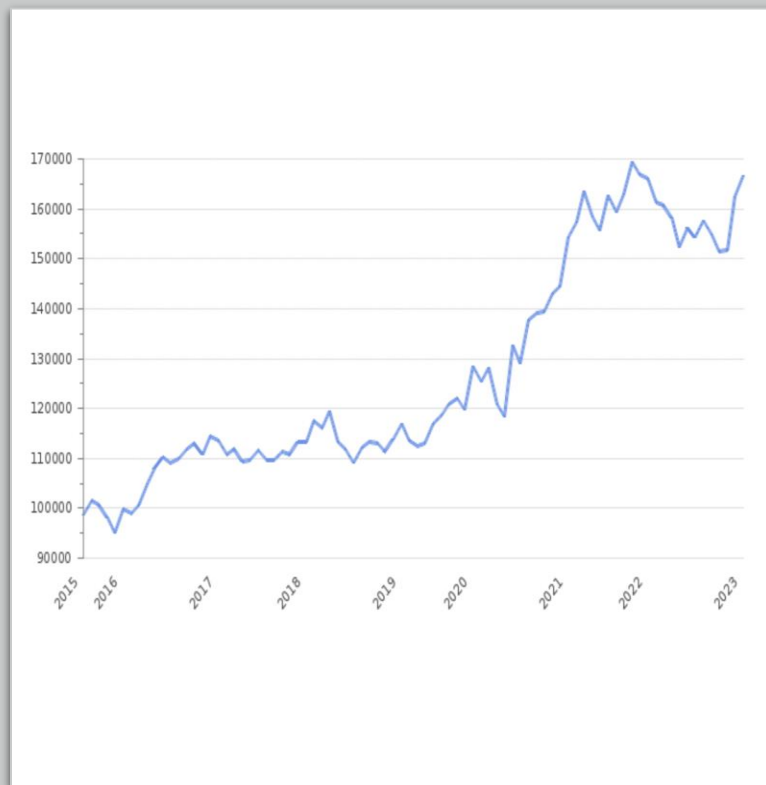
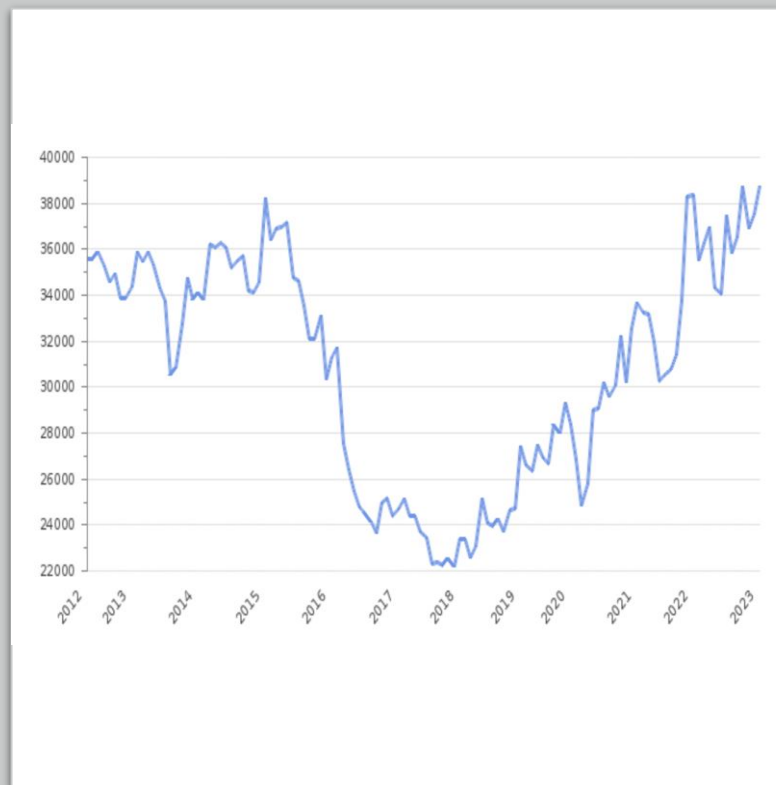

eurostat

2020: kisebb gázfogyasztás

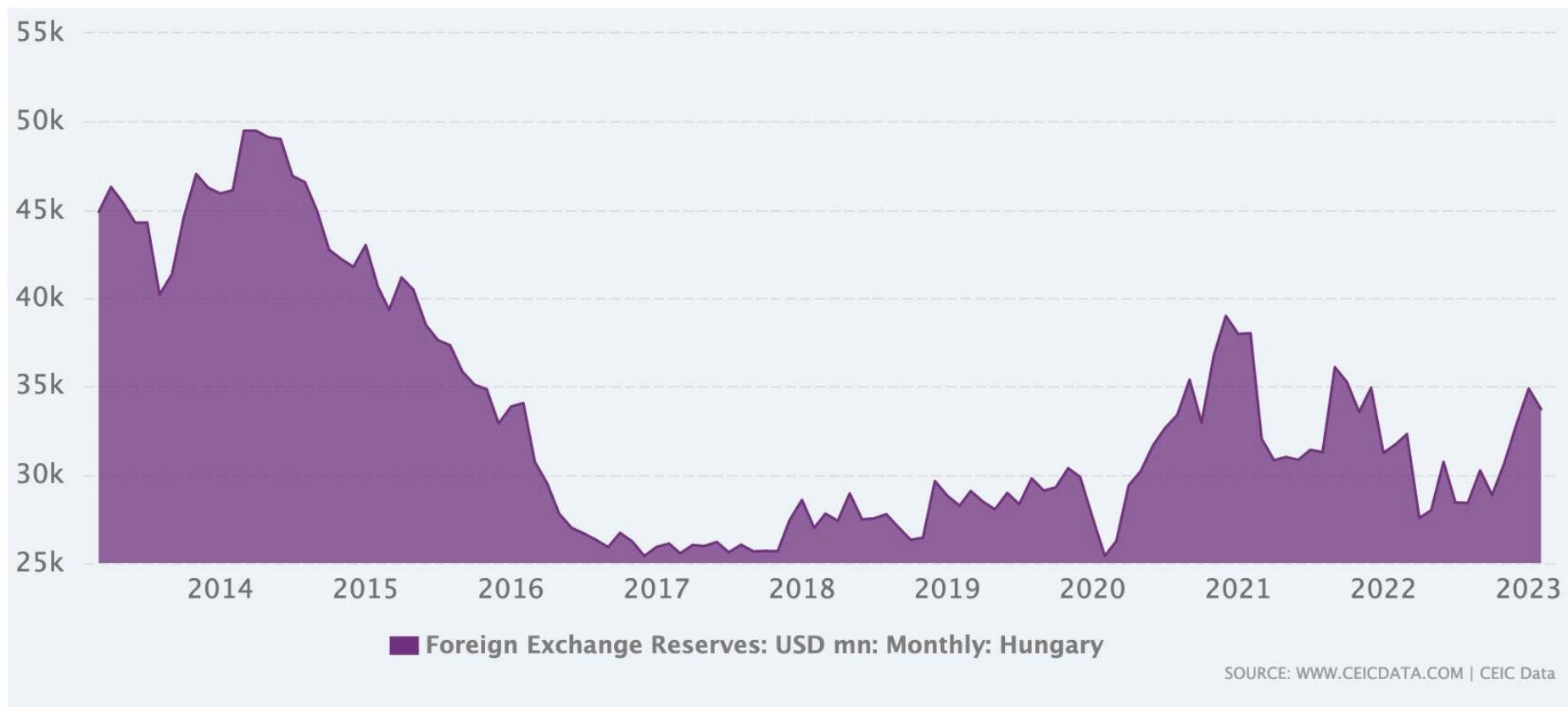
A devizaadósság aránya a központi költségvetés adósságán belül (százalék)

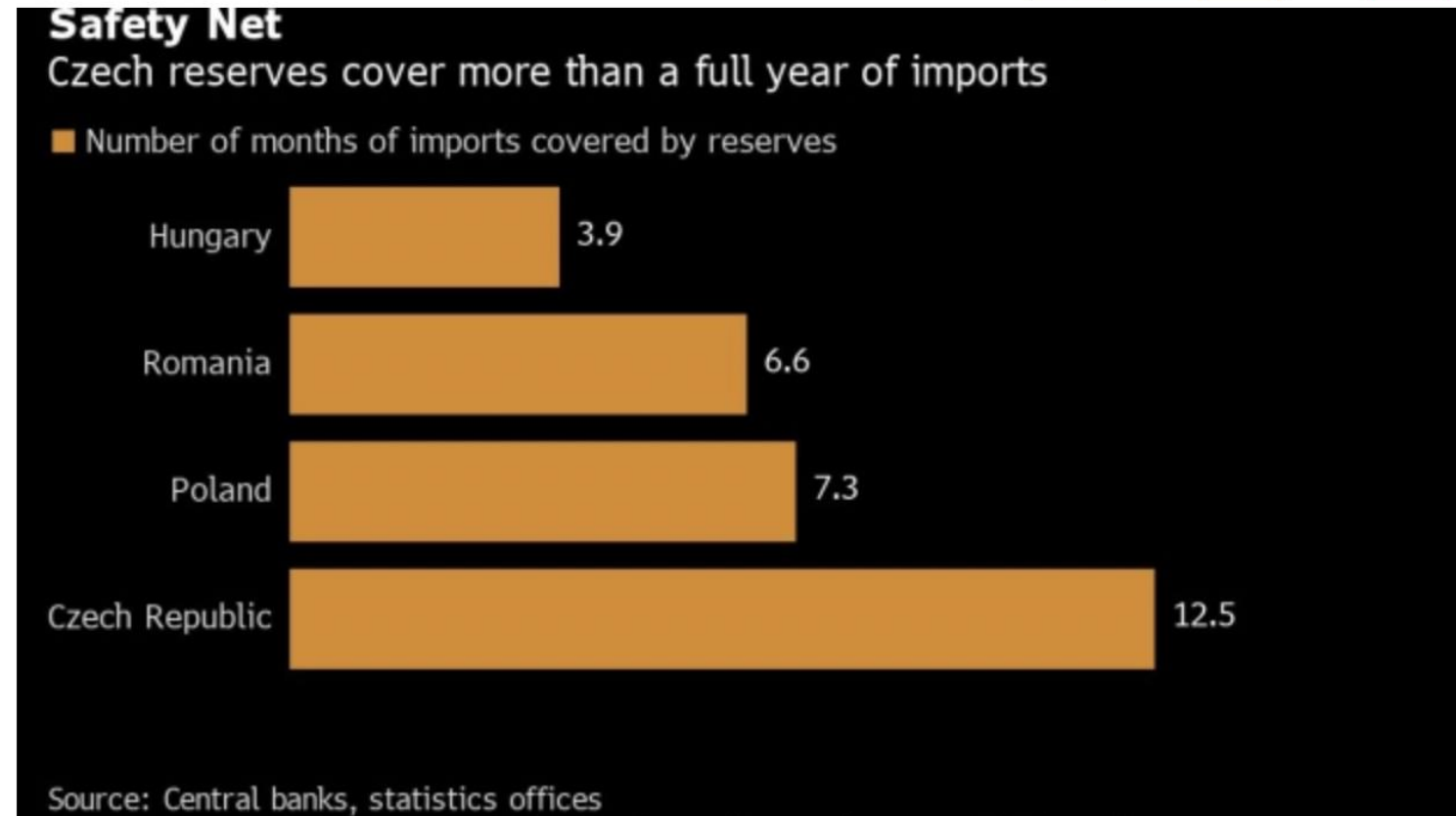
Devizataralék (HU, CZ, PL)

Magyarország devizataraléka (USD)

Eastern Europe Taps \$430 Billion Reserve to Shield Currencies

Peter Laca and Wojciech Moskwa, Bloomberg News

BC-Eastern-Europe-Taps-\$430-Billion-Reserve-to-Shield-Currencies , Peter Laca and Wojciech Moskwa

Zsiday Viktor: a bérek hajtják az inflációt

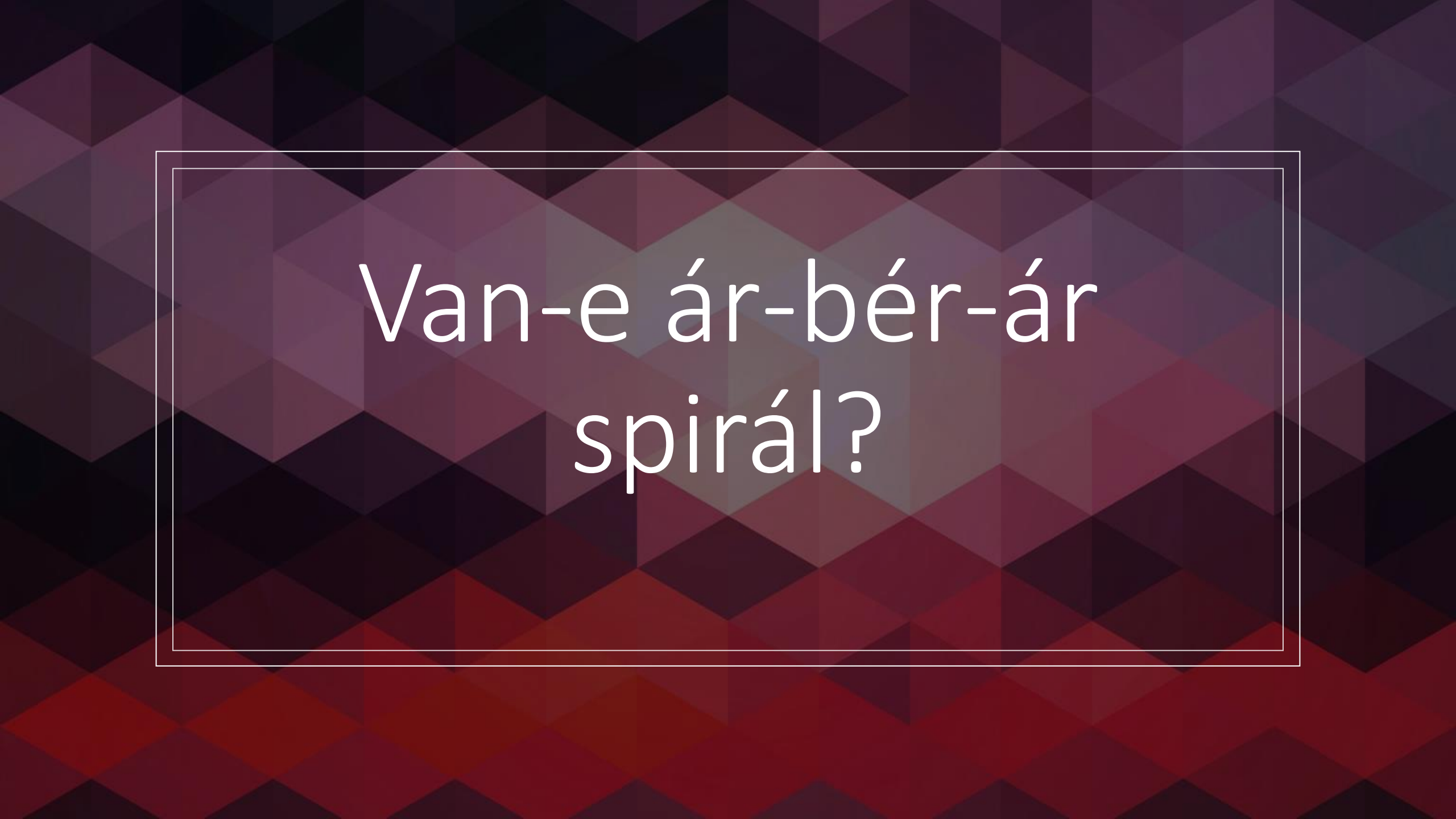
- Ez nem igaz, nincs rá adat
- A nyugati világban, évtizedekre visszamenőleg sem volt igaz
- Kicsi az esélye h Mon széles körben 14% feletti nominálbér emelést harcoljanak ki
- A szakszervezetek gyengék, csupán 9% tag.

Dekarbonizáció:

Épületszigetelési
programAz osztrák
családi házak 80%-a van
megfelelően szigetelve,
a magyarok 20%-a

Palkovics liberalizálná a
szelet, Orbán nem
annyira

Van-e ár-bér-ár
spirál?

Mi az ár- bér-ár spirál?

A NOMINÁlbér emelkedés önmagában nem lehet ár-bér spirál, mert szinte nincs olyan inflációs periódus, amikor ne lenne valamekkora nominálbér növekedés.

Azt csak nem várhatjuk el az emberektől, hogy ne harcoljanak a béreikért, főleg ha drágul a megélhetés és a cégek a profit megőrzése érdekében árat emelnek, gyakran REÁLban is.

Ezzel a logikával mindig ár-bér spirál lenne, ha infláció lenne.

Az igazi ár-bér spirál az, ha REÁlbér emelkedés van, azaz a foglalkoztatottak a tényleges infláció feletti béreket harcolnak ki.

Mi hajtja még az inflációt?

EURHUF árfolyam

Külső kínálati oldali sokkok:
energia, chipek, élelmiszer, szállítás

Ár-Profit Spirál: cégek
REÁLáremelései

Bérek v. infláció

Infláció éves alakulása Magyarországon

Árak emelkedése **2022 Szeptember:**

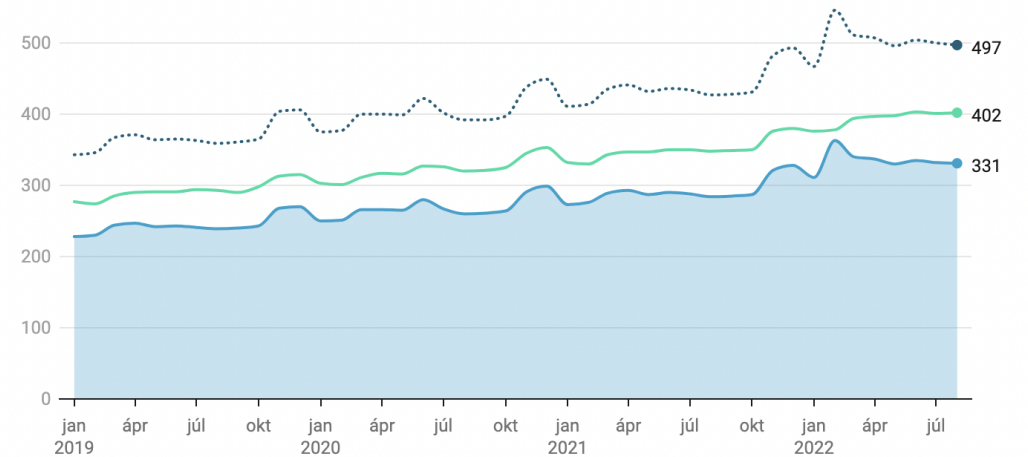
az elmúlt egy évben: **20.1%**

az elmúlt egy hónapban: **4.1%**

Keresetek alakulása Magyarországon

Teljes munkaidőben alkalmazásban állók közfoglalkoztatottak nélkül, ezer Ft/hó

..... bruttó átlag — bruttó medián — nettó átlag

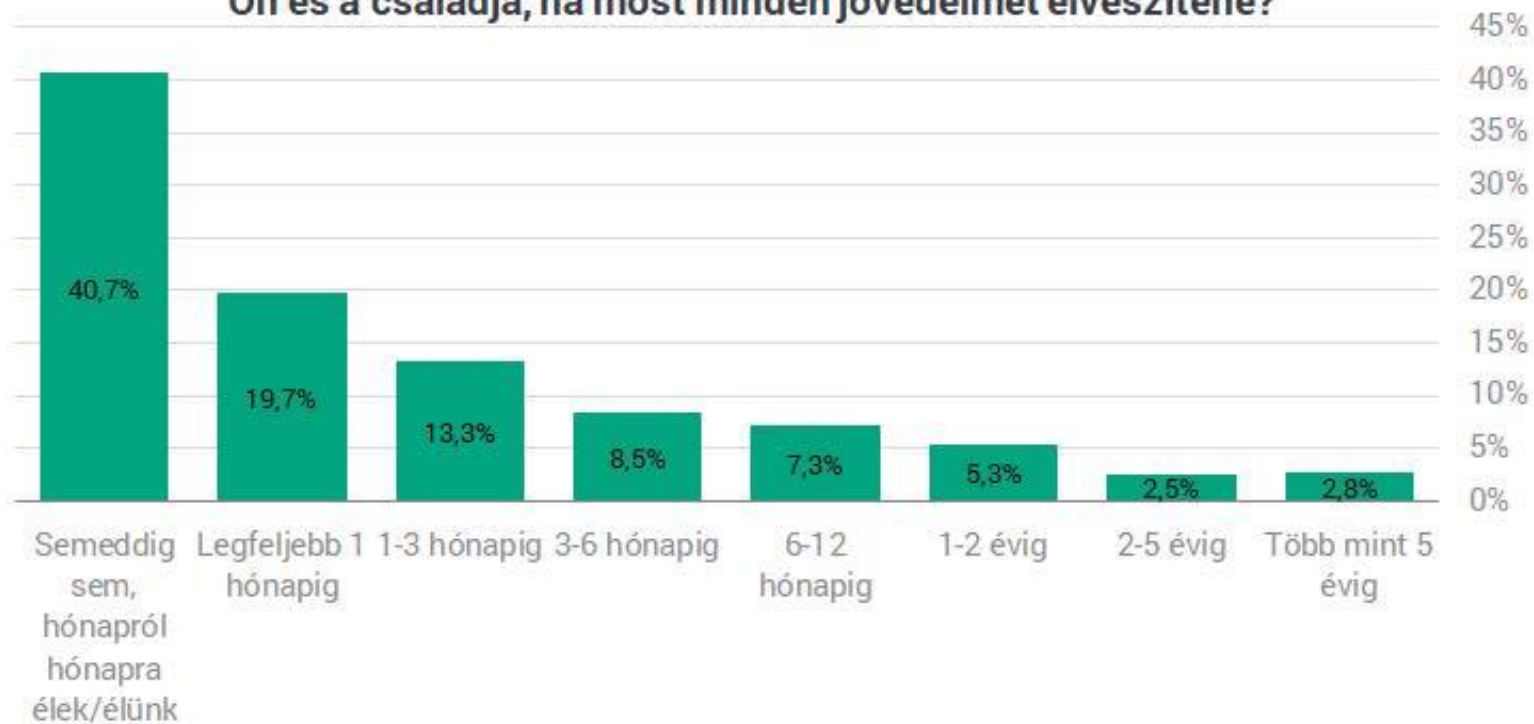
Legalább öt fős vállalkozások, költségvetési intézmények és a foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezetek. A nettó átlagkereset kedvezmények figyelembevétele nélkül számított.

Grafikon: Telex • Forrás: KSH • Adatok letöltése • A készítéshez használt program: Datawrapper

Megélhetési válság

**Mennyi ideig tudna megélni jelenlegi életszínvonalán a meglévő megtakarításából
Ön és a családja, ha most minden jövedelmét elveszítené?**

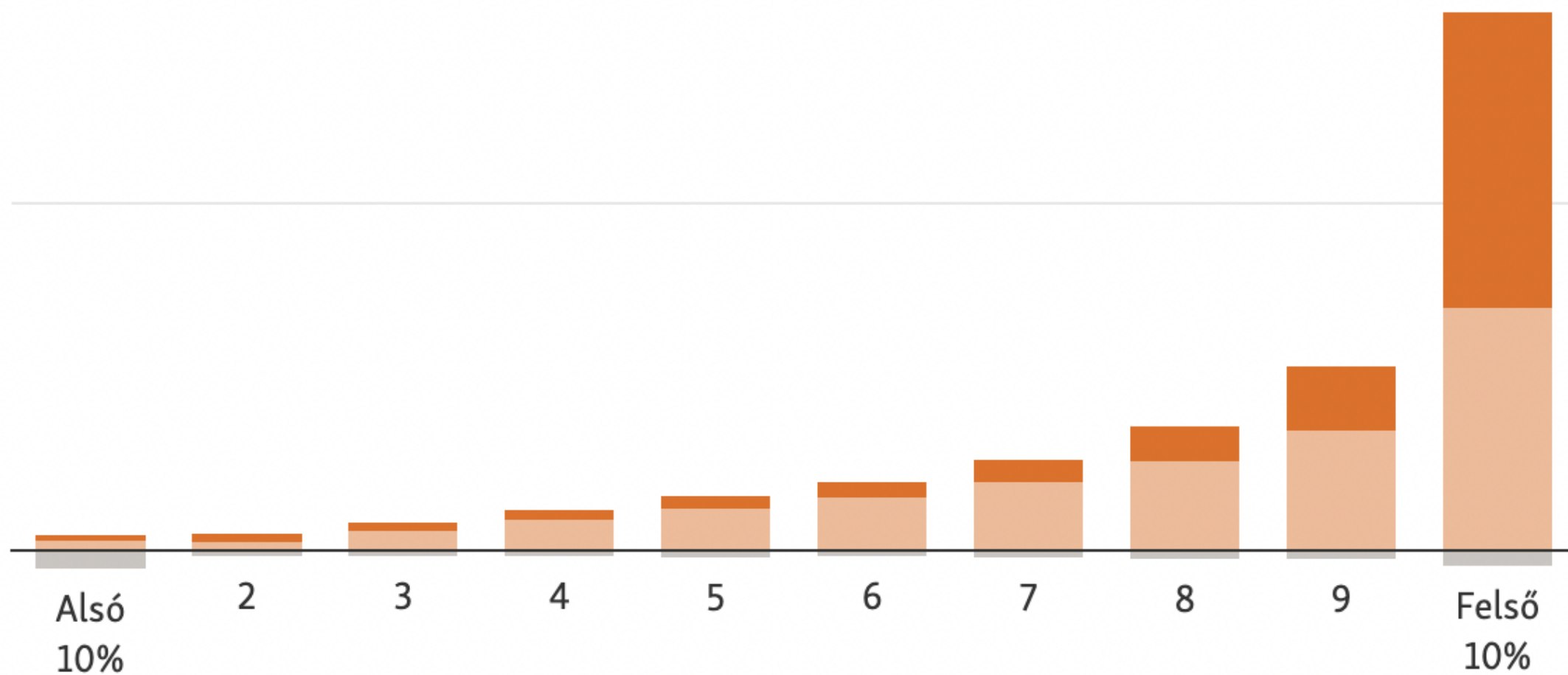

Forrás: Datalyze, Portfolio

Az alsó 10 százalék tartozásai nagyobbak, mint a felső 10 százaléké

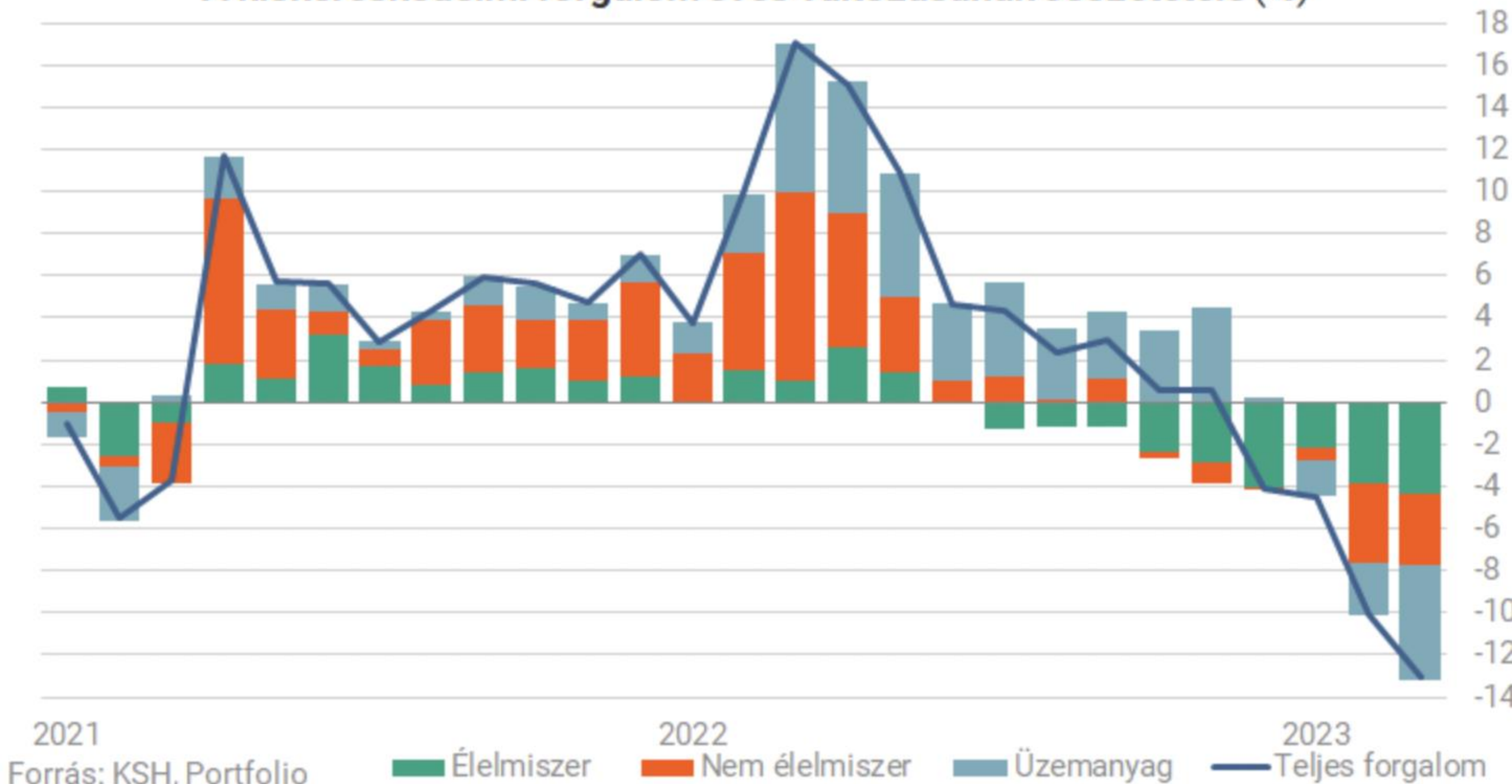
Nem pénzügyi eszközök   Pénzügyi eszközök   Kötelezettségek

50 000 mrd Ft

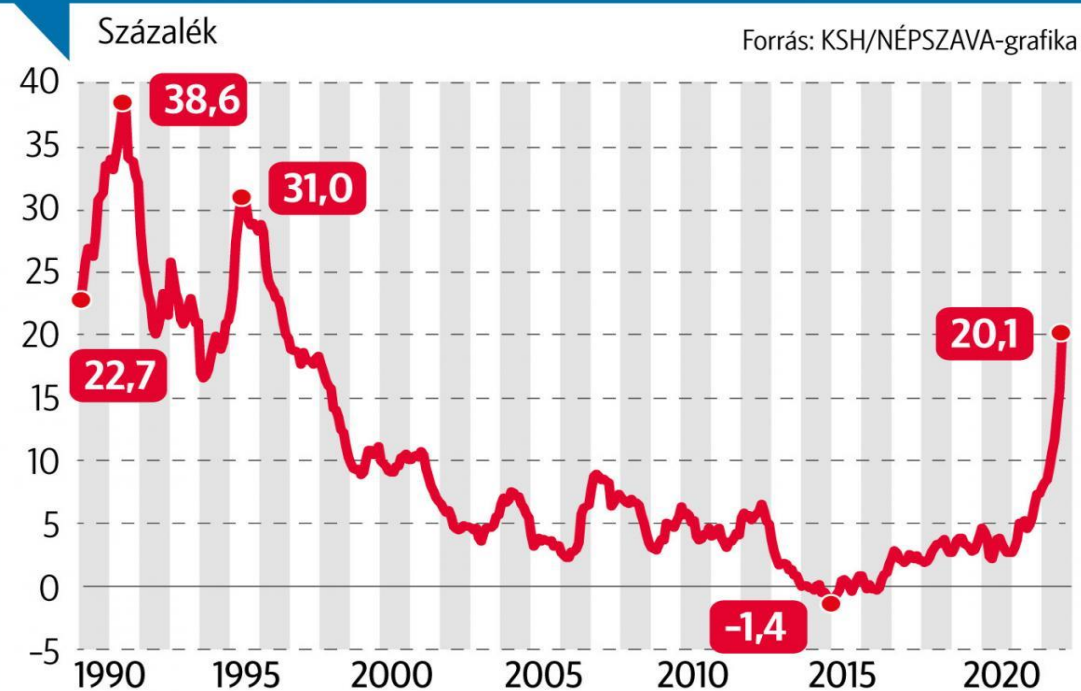
A háztartások nettó vagyonának összetétele a nettó vagyon szerint képzett decilisekben 2020 végén, a nemzeti

A kiskereskedelmi forgalom éves változásának összetétele (%)

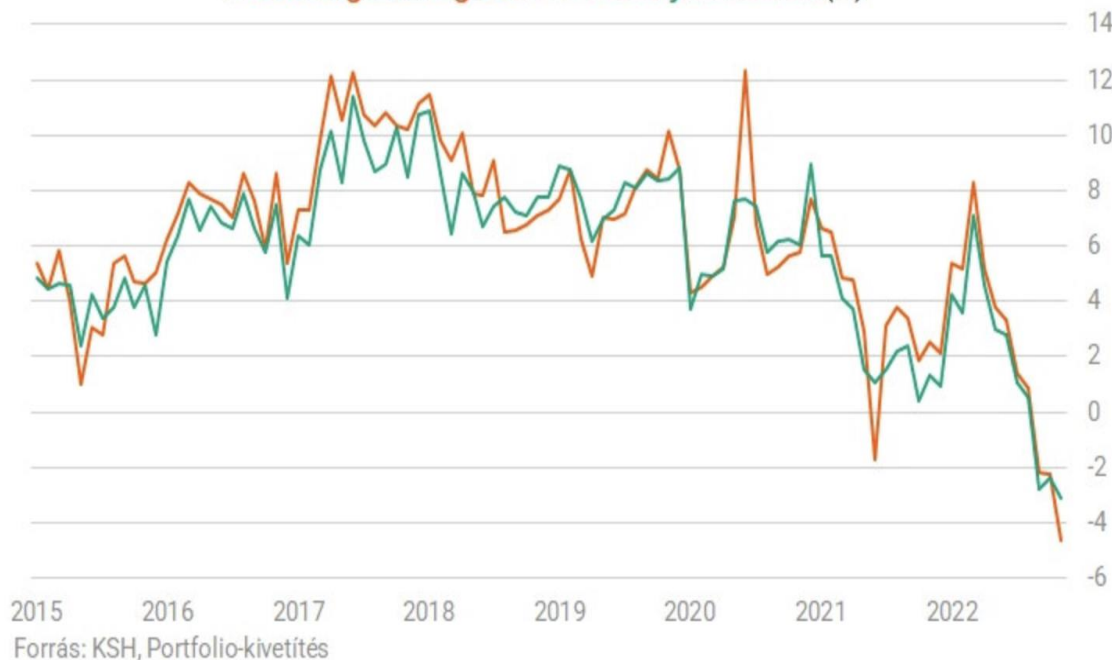

Miért nem volt akkor ár-bér spirál, amikor magasabb volt a bérkiáramlás?

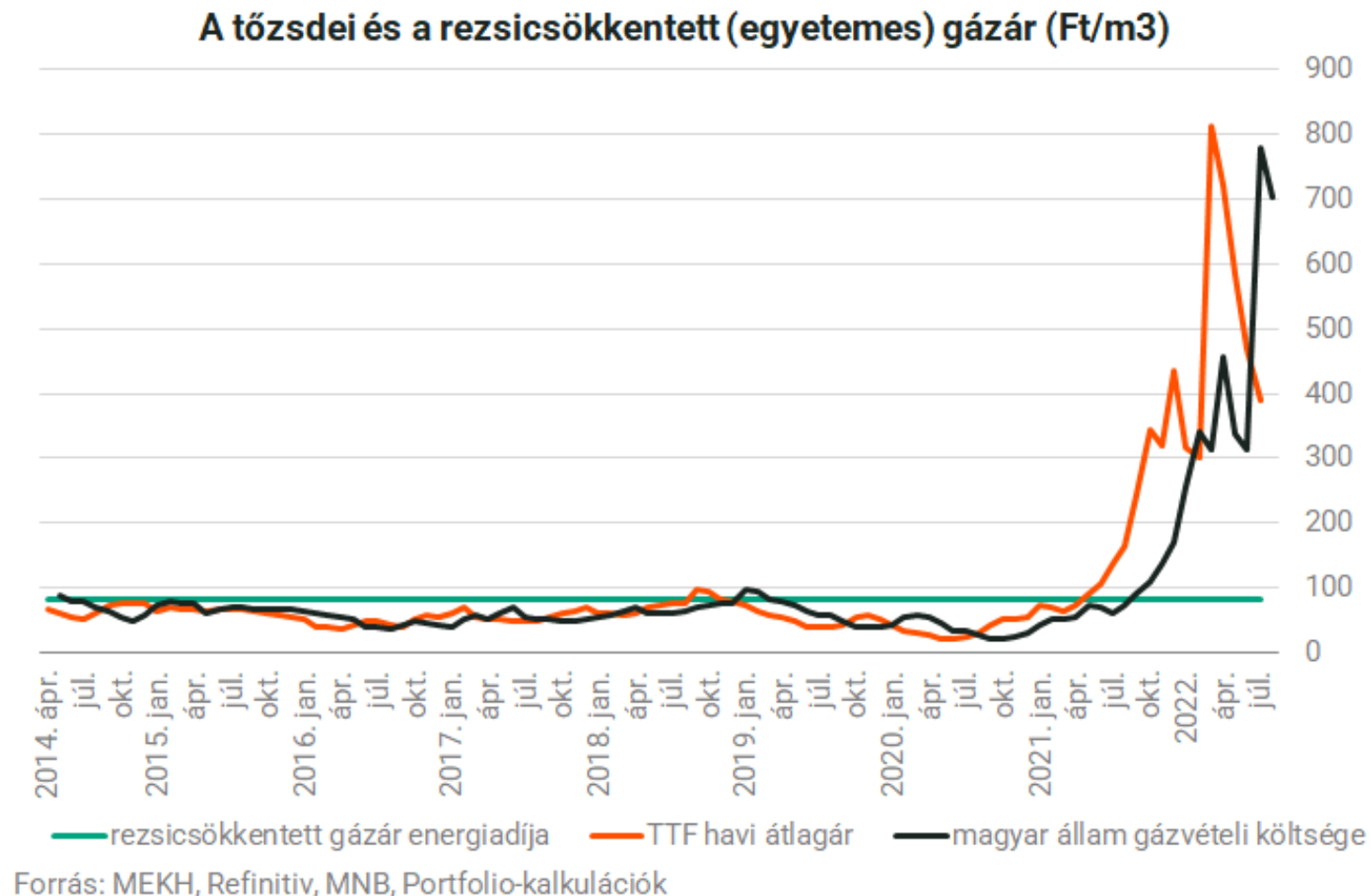
Az infláció alakulása

A reálkereset alakulása a nemzetgazdaságban és a versenyszektorban(%)

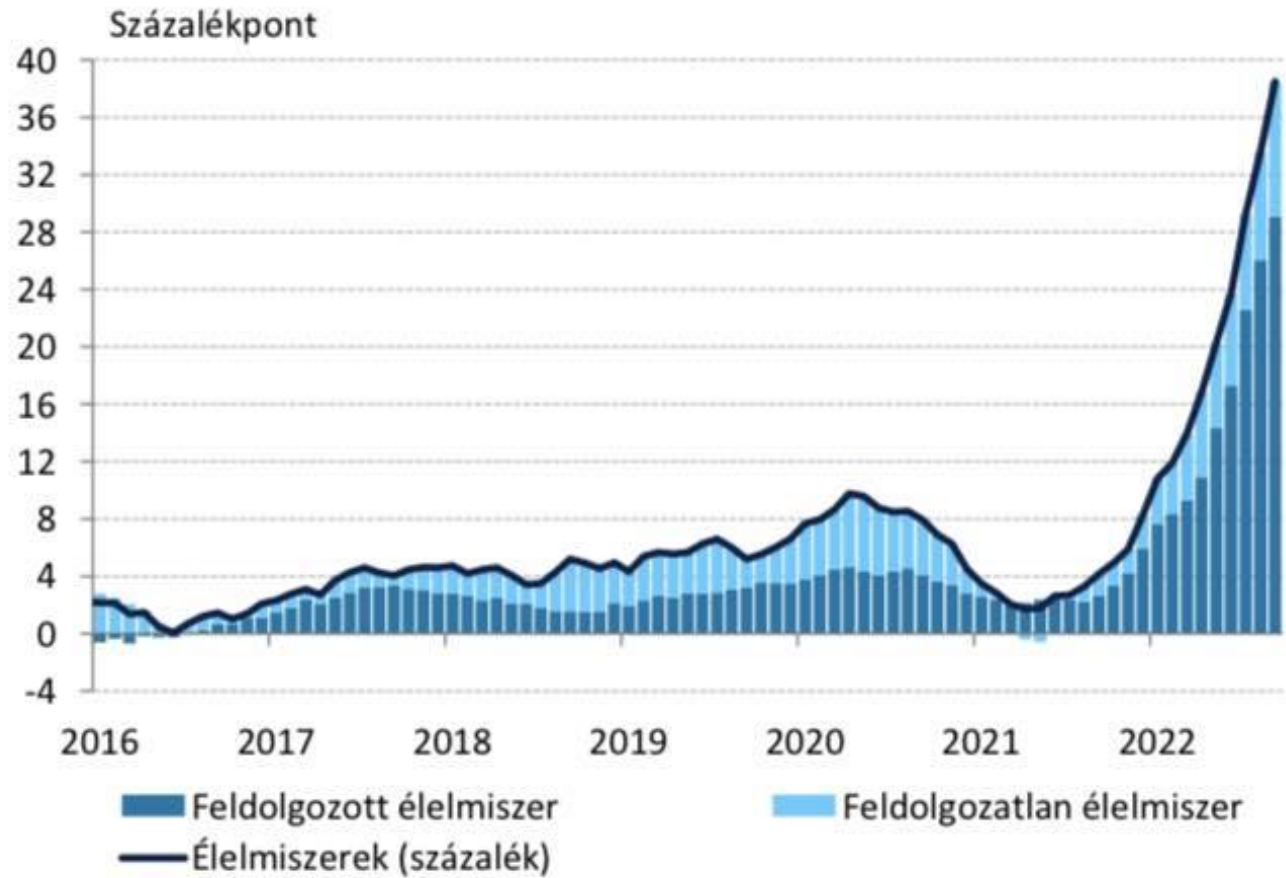
Mivel korrelál a magyar inflációs trend? 1. A Szíjjártó-féle gázár képlettel.

Lehet hogy
inkább ár-
profit spirál
van?

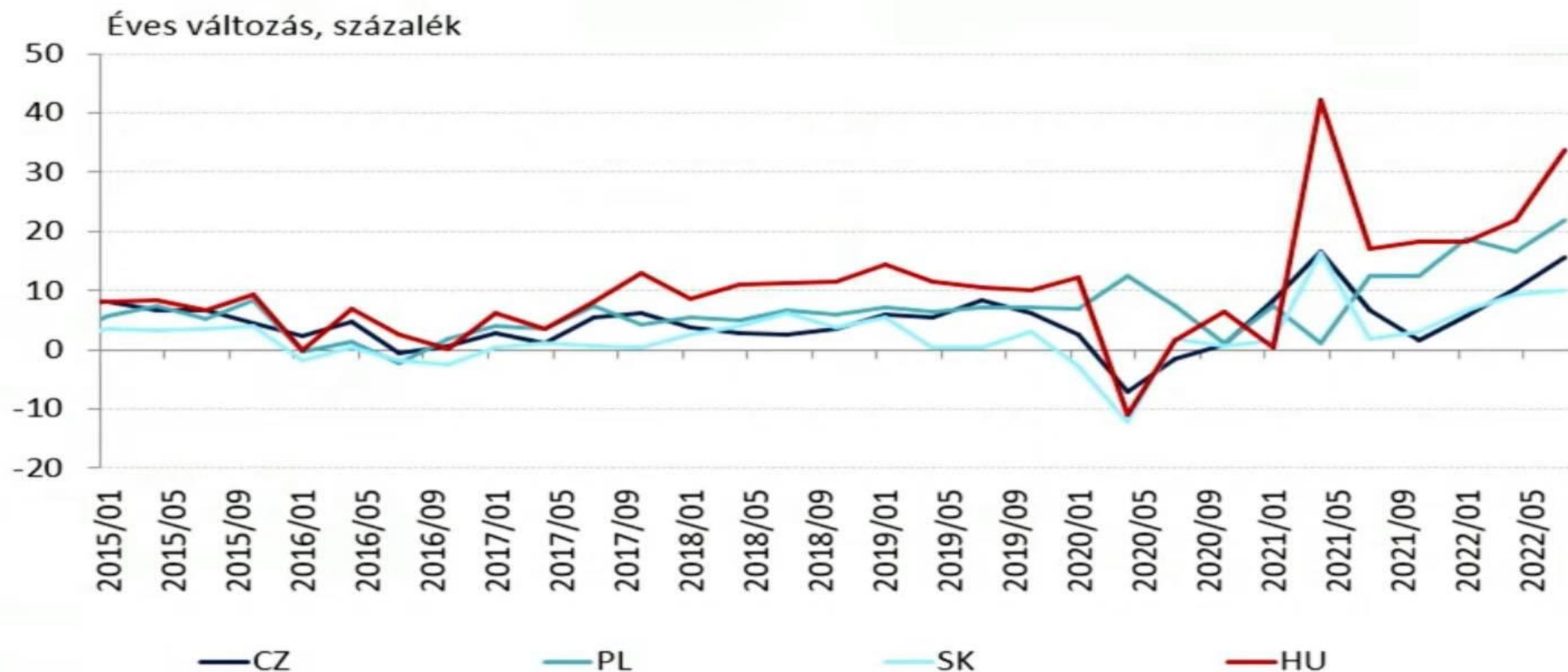

8. ábra: Az élelmiszerek inflációjának alakulása
(szezonálisan nem igazított, adószűrt éves változás, 2016. jan. – 2022. szept.)

A VÁLLALATOK A KÖLTSÉGEK EMELKEDÉSÉNÉL NAGYOBB ÁREMELÉST HAJTOTTAK VÉGRE

BRUTTÓ MŰKÖDÉSI EREDMÉNY ÉS VEGYES JÖVEDELEM A RÉGIÓBAN

Megjegyzés | Nominális adatok alapján. Éves változás, százalék.

Forrás | Eurostat

Konklúzió: az ár-bér spirál kártékony mítosz

Nincs ár-bér spirál

Ár-profit spirál van!

Egzisztenciák megroppanásához
vezet

Elvonja a figyelmet a valódi
problémákról

Üzemanyagforgalom (volumen, 2015=100)

A Mol nettó eredménye* (milliárd forint)

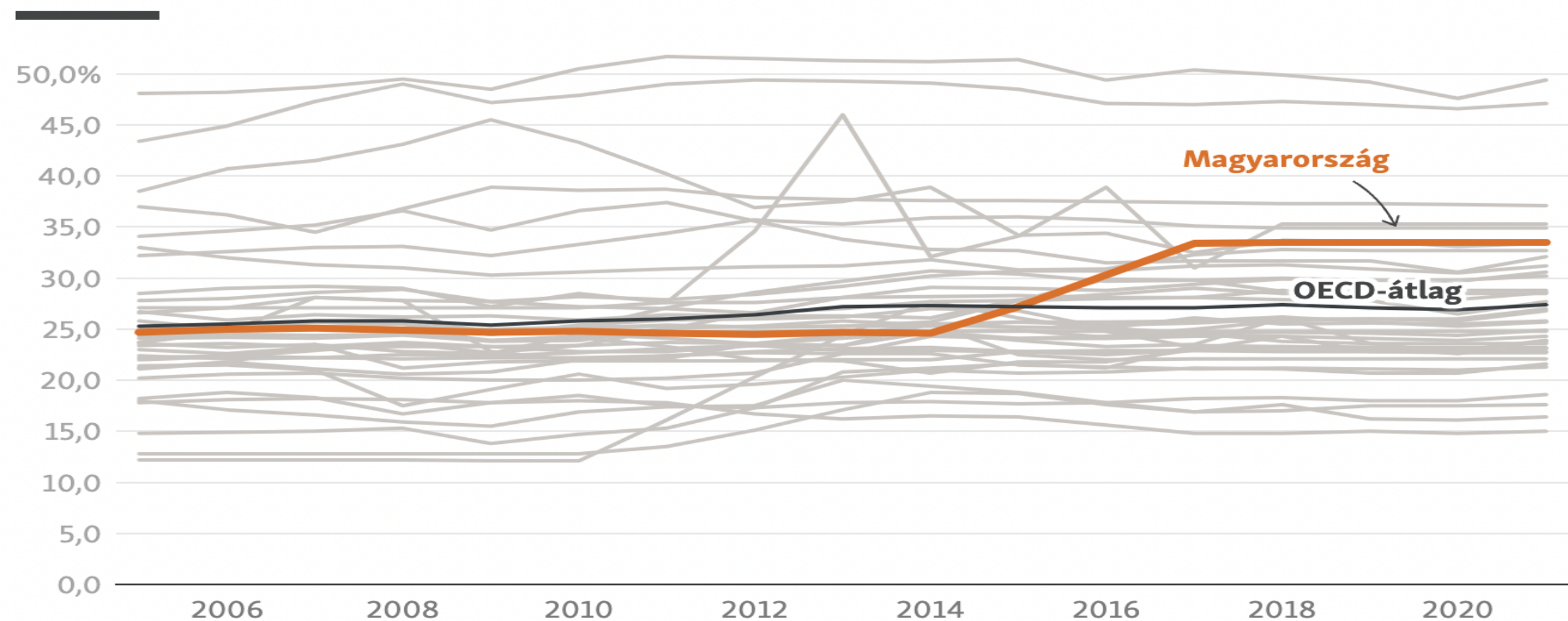
2015	-261
2016	264
2017	308
2018	301
2019	223
2020	-18
2021	526
2022	628

* csoportszintű, nemzetközi
számvetési szabályok szerint
FORRÁS: MOL-GYORSJELENTÉSEK

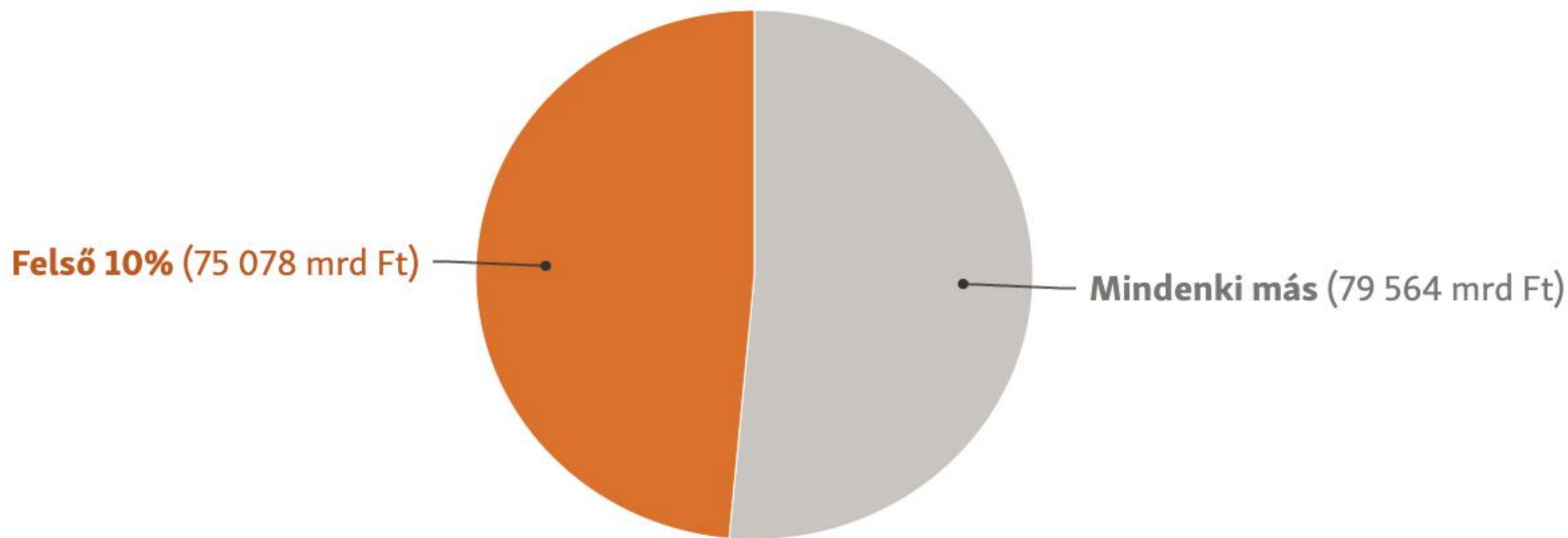
A felső 1 százalék nettó magánvagyonának alakulása az OECD-országokban

Az összes vagyon százalékában, 1995–2021

A felső 10% nettó vagyona közel a fele az összvagyonnak

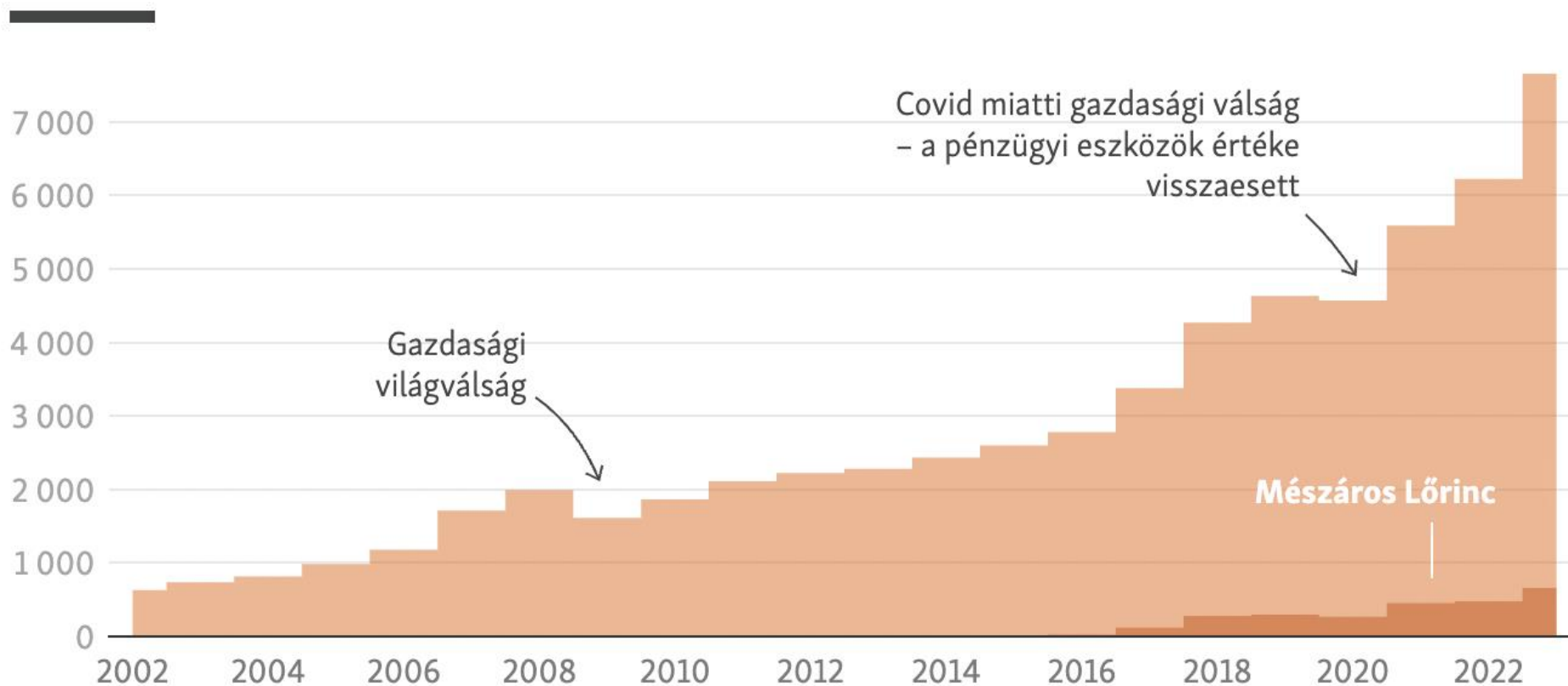
A háztartások nettó vagyonának összetétele a nettó vagyon szerint képzett decilisekben 2020 végén, a nemzeti számlákhoz illesztett adatok alapján, milliárd forintban

Forrás: MNB – A háztartási vagyonszámlázás nemzeti számlákhoz illesztett adatai

A 100 leggazdagabb magyar összvagyonának alakulása

Inflációval korrigált érték, milliárd forint

Grafikon: Németh Dóra • Forrás: Napi.hu, Perche Kft.

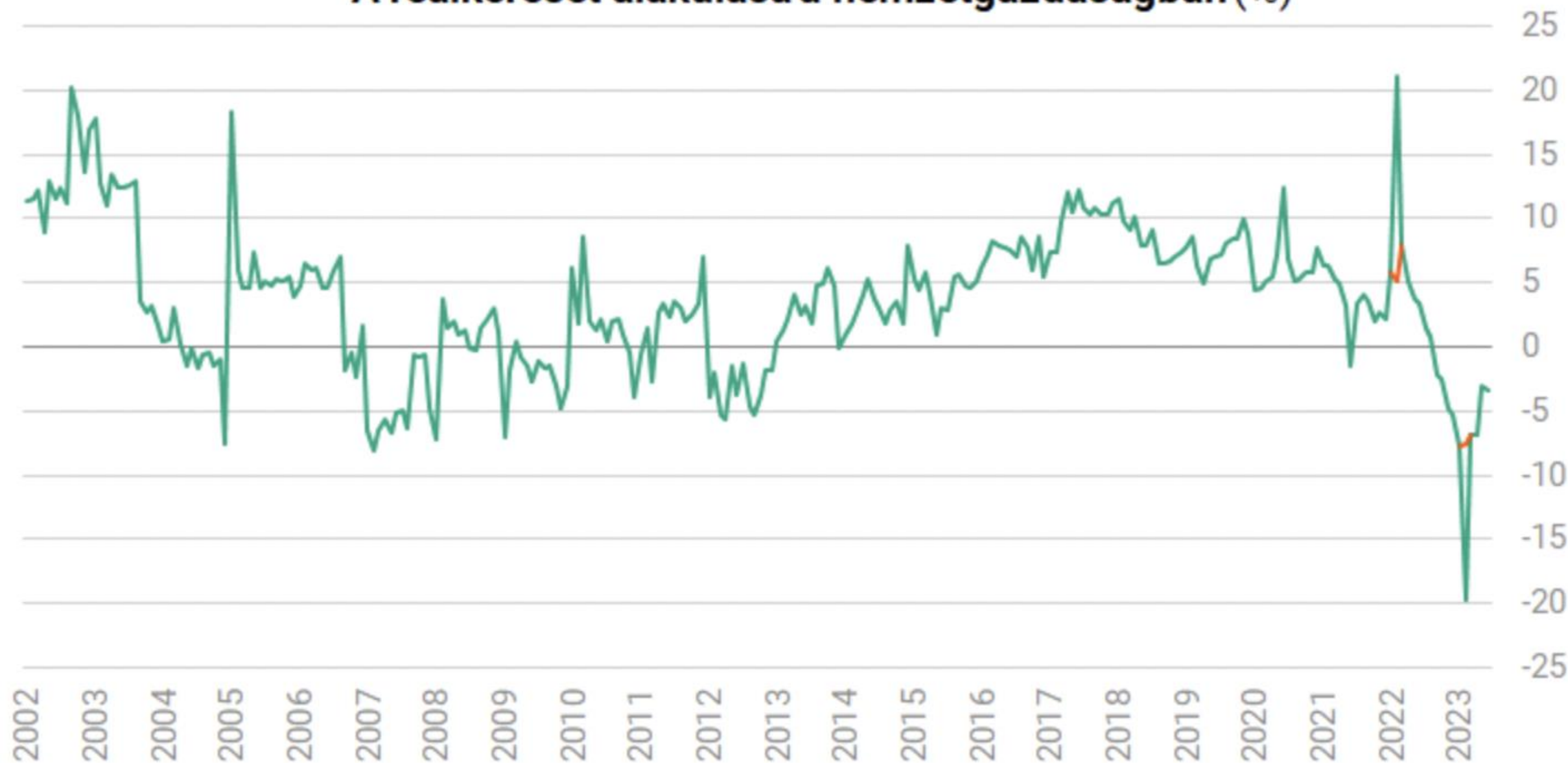

Reálkereseti index hazánkban (% nettó) (Forrás: KSH, készítette: Szalai Piroska)

Bérek hosszú távon

A reálkereset alakulása a nemzetgazdaságban (%)

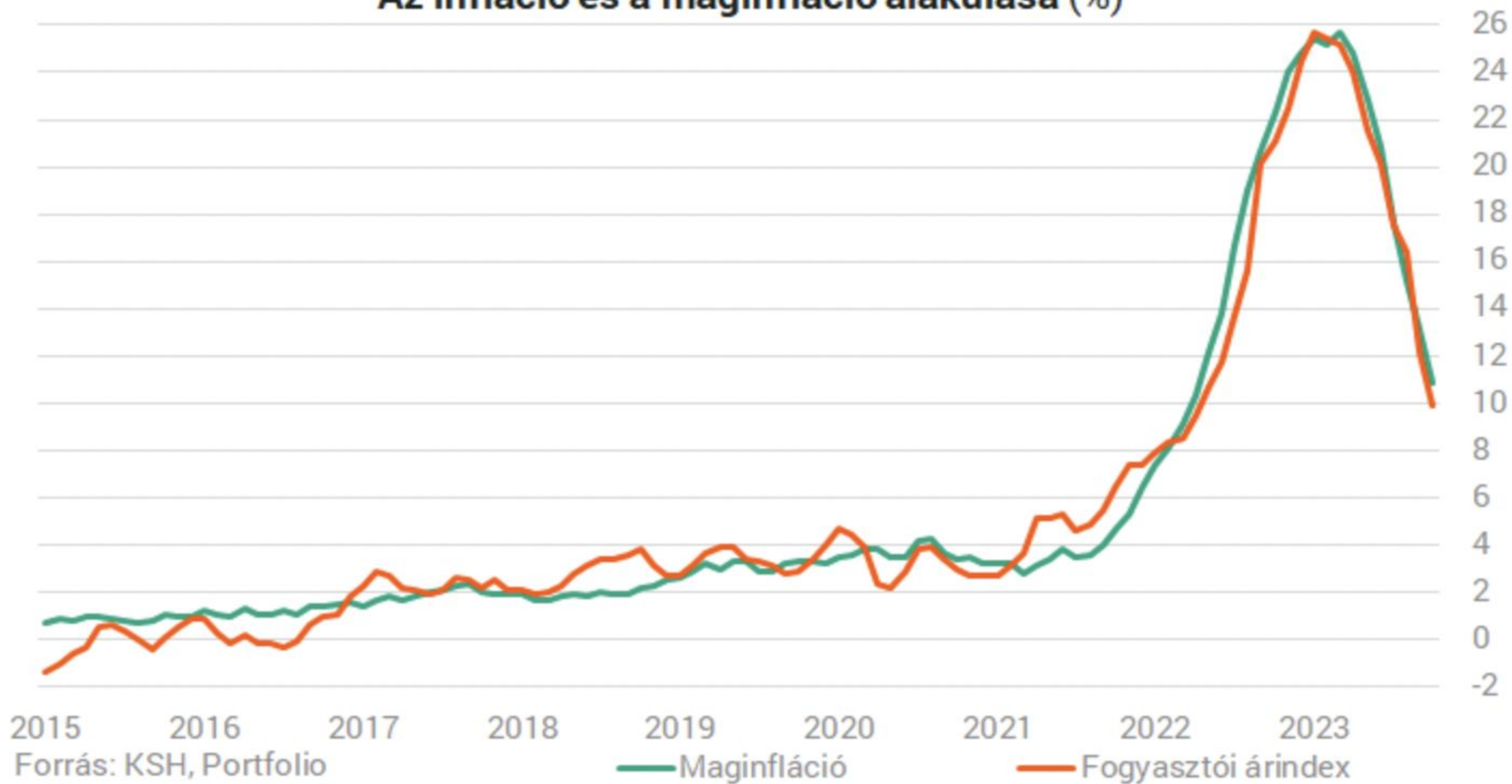
Forrás: KSH, Portfolio

*a 2022 februári és a 2023 februári kiugrást a fegyverpénz okozta, a

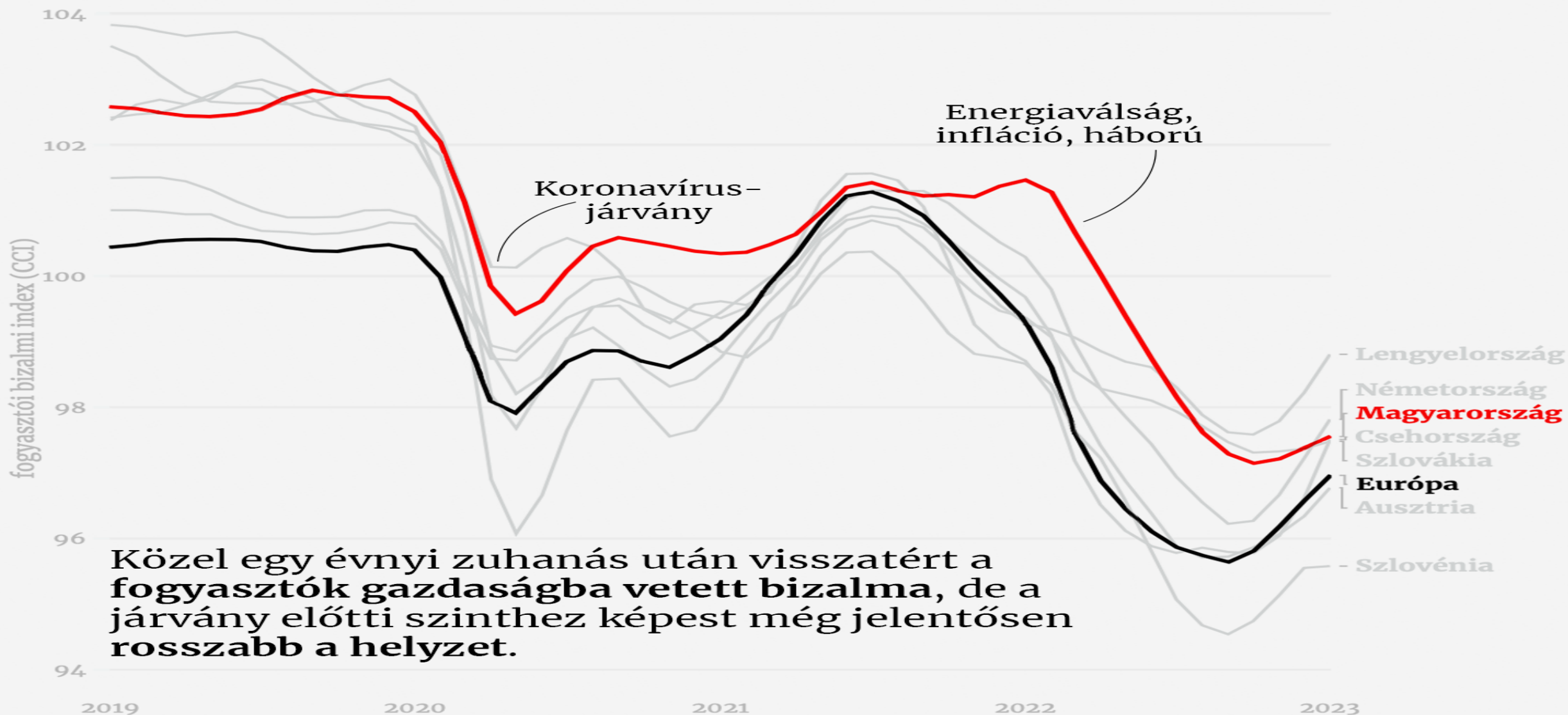
parancssárga vonal kiszűri ezt a hatást

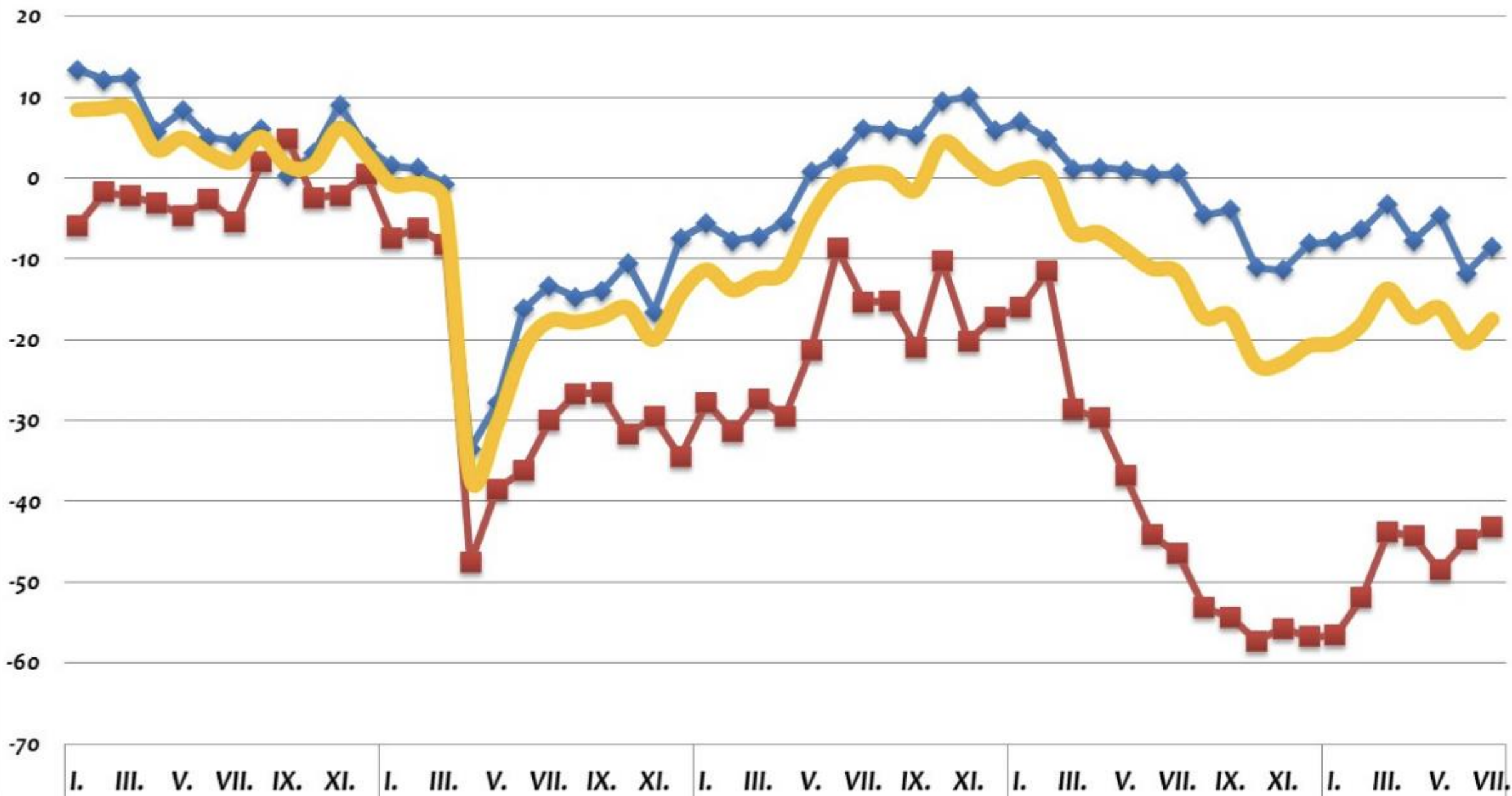
Az infláció és a maginfláció alakulása (%)

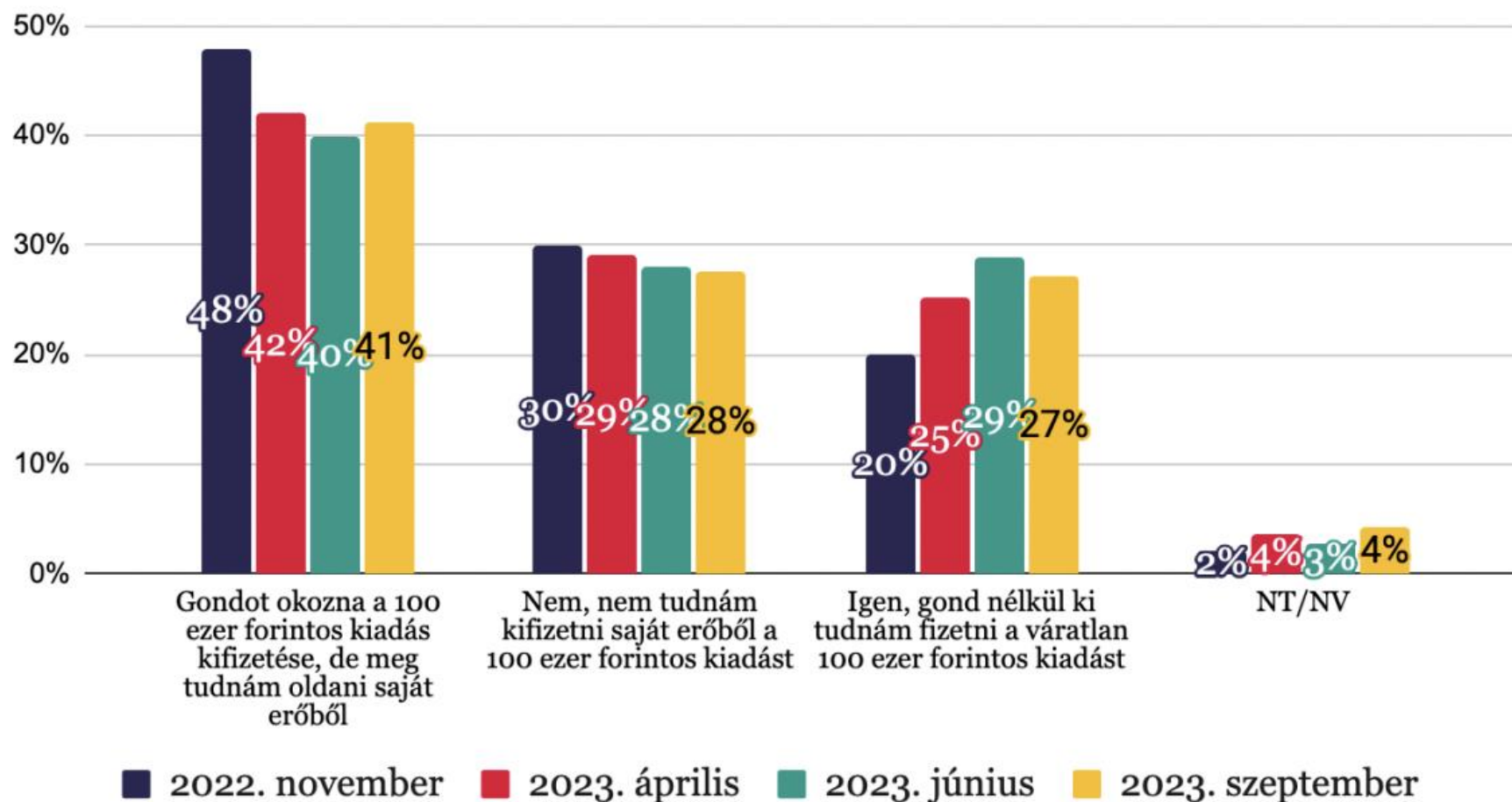
Újból emelkedésnek indult a fogyasztói bizalmi index, **Magyarországon** az átlagnál jobb a helyzet

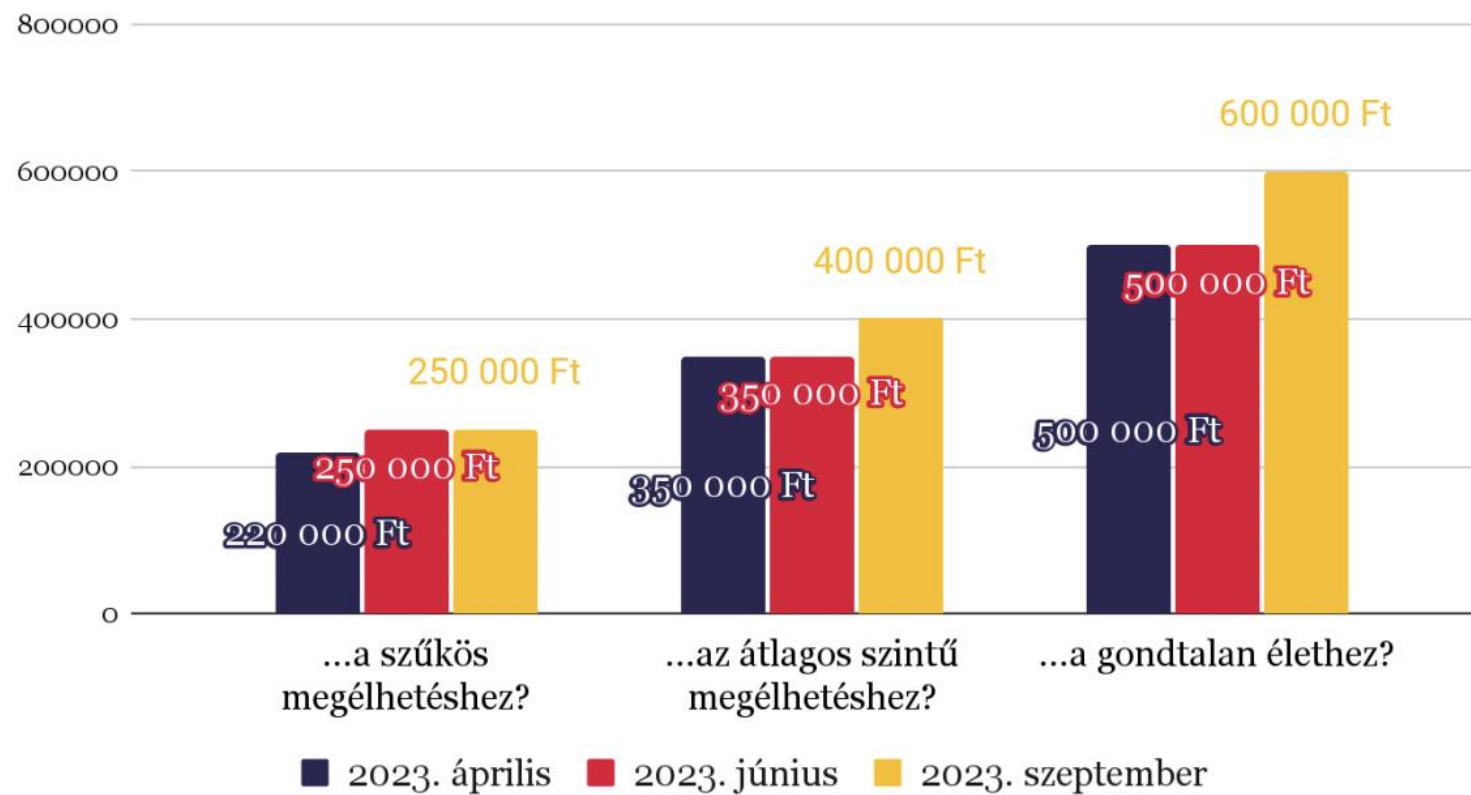
A GKI konjunktúraindexe és összetevői, 2019-2023

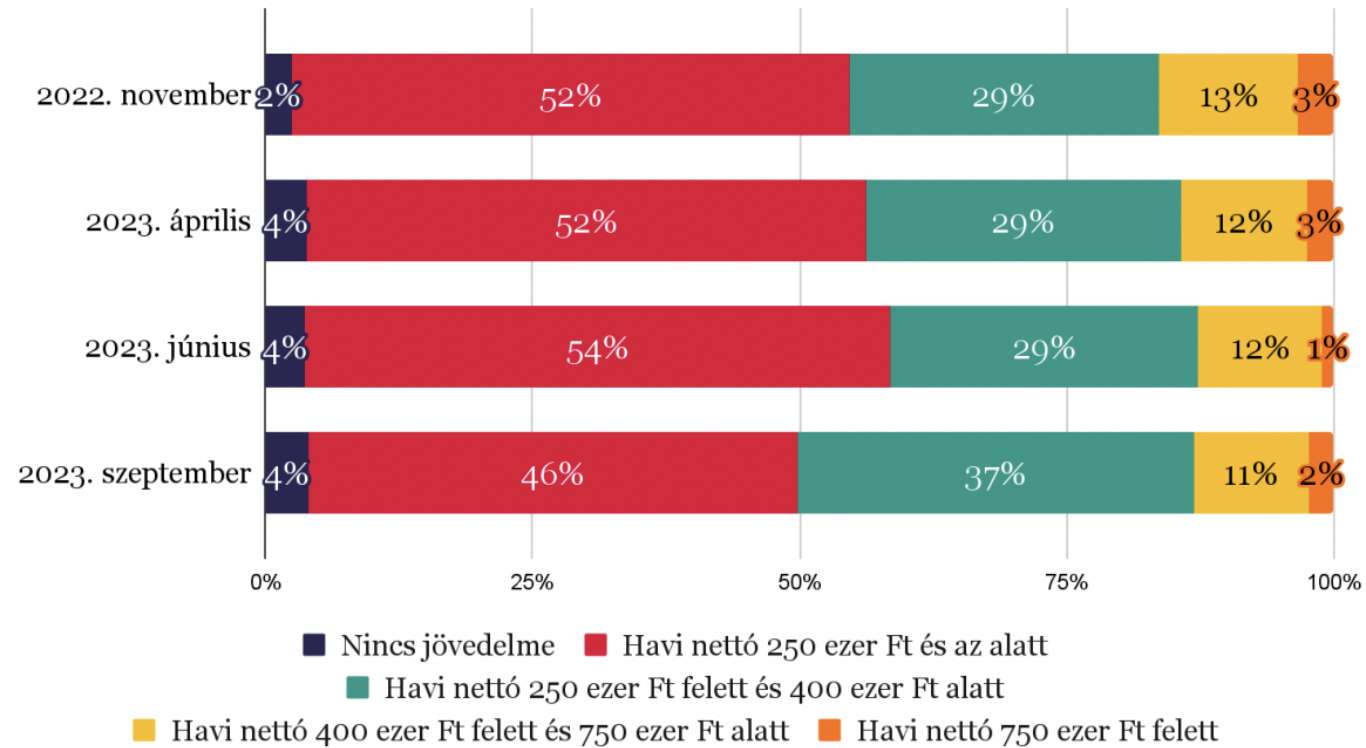
Ha holnap egy váratlan, de halaszthatatlan 100 ezer forintos kiadása lenne, akkor saját erőből ki tudná fizetni a 100 ezer forintot vagy nem tudná kifizetni a 100 ezer forintot?

Önnek csak egyedül személy szerint mekkora összegre lenne szüksége...

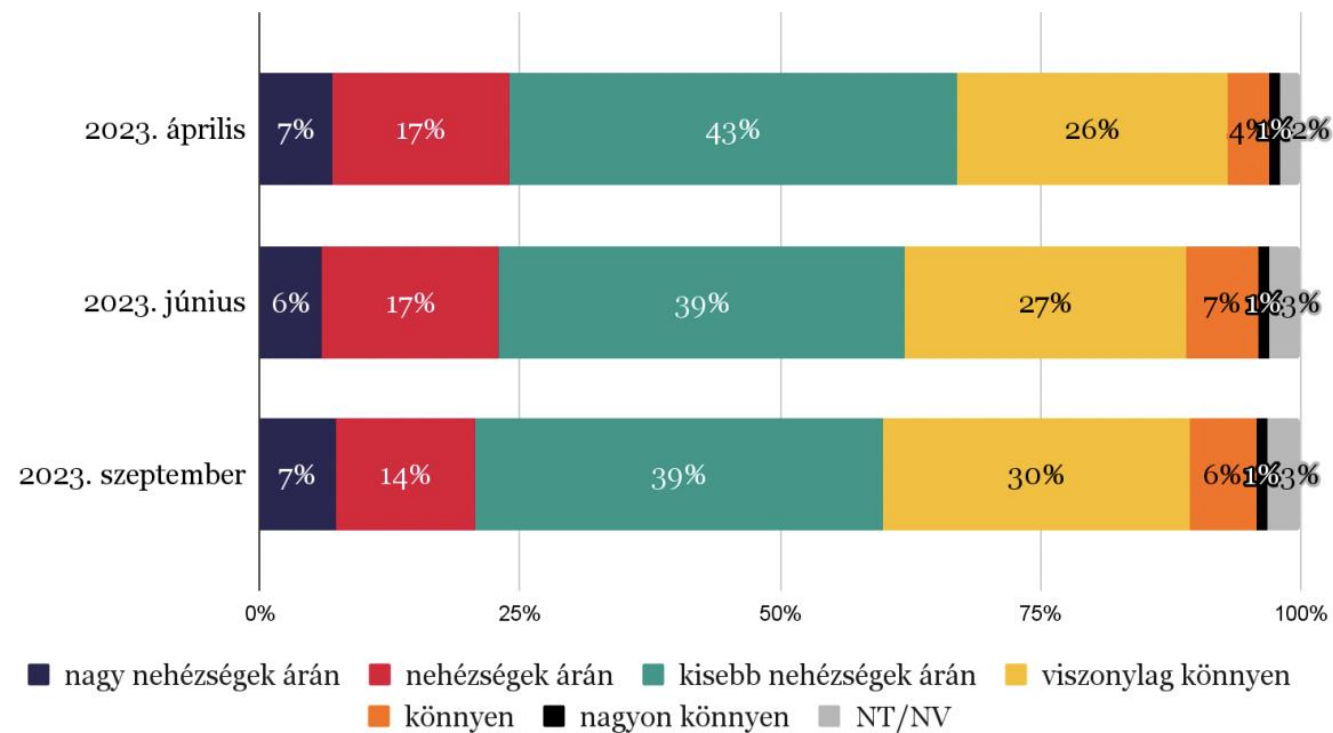

Mennyi az Ön nettó (amit kézhez kap) jövedelme (munkahelyi bére/nyugdíja/ösztöndíja) havonta? (a válaszadók arányában)

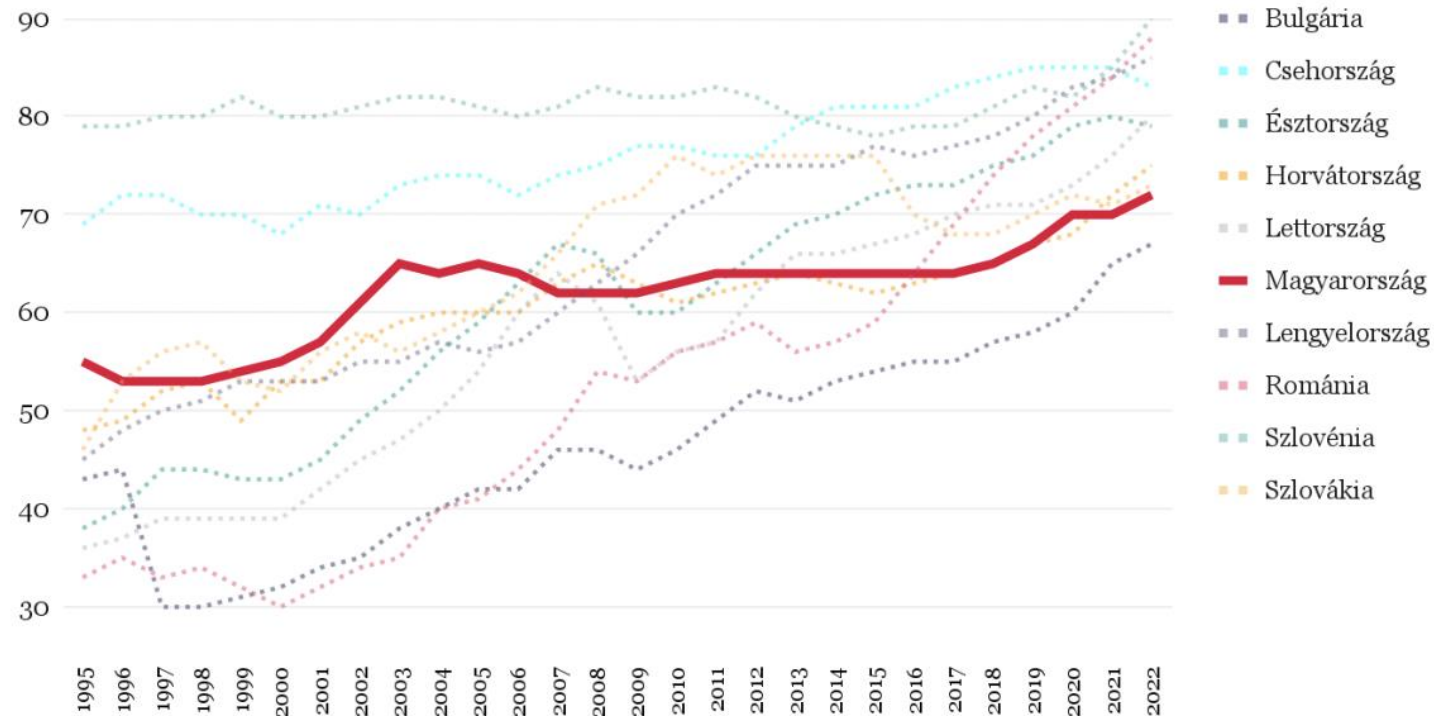

Véleménye szerint, hogyan tudja fedezni az Ön háztartása a szokásos kiadásokat?

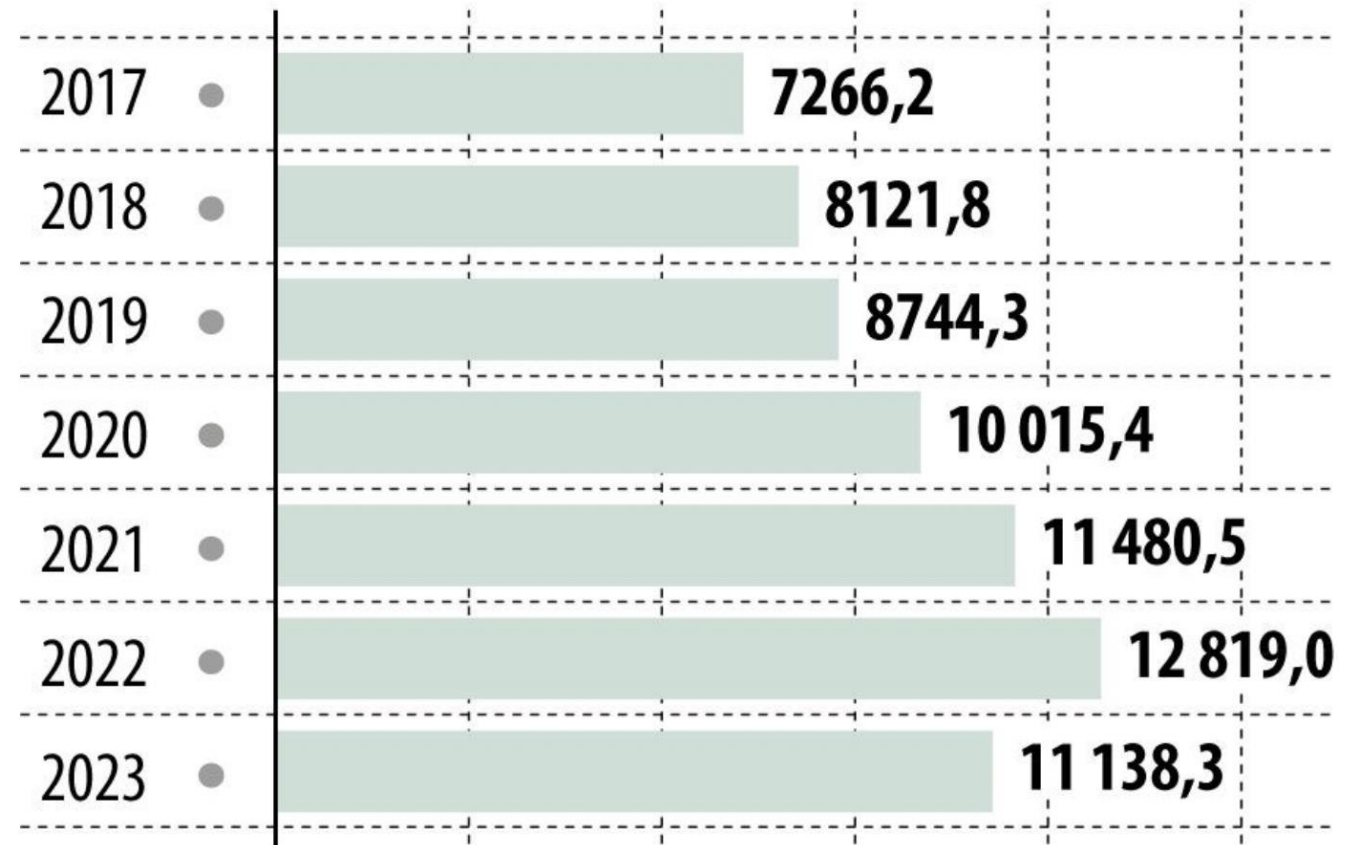
Tényleges egyéni fogyasztás az alsó harmadból induló országok körében (vásárlóerő-paritáson, 1995-2022)

9. ábra: Tényleges egyéni fogyasztás az alsó harmadból induló országok körében (vásárlóerő-paritáson, 1995–2022) | Egy főre jutó reálkiadások volumenindexe; bázis = az Európai Unió 27 tagállama; bázisév = 2020; forrás: Eurostat

A LAKOSSÁGI BETÉTEK ÁLLOMÁNYA

augusztusban (milliárd forint)

Forrás: MNB, VG-grafika

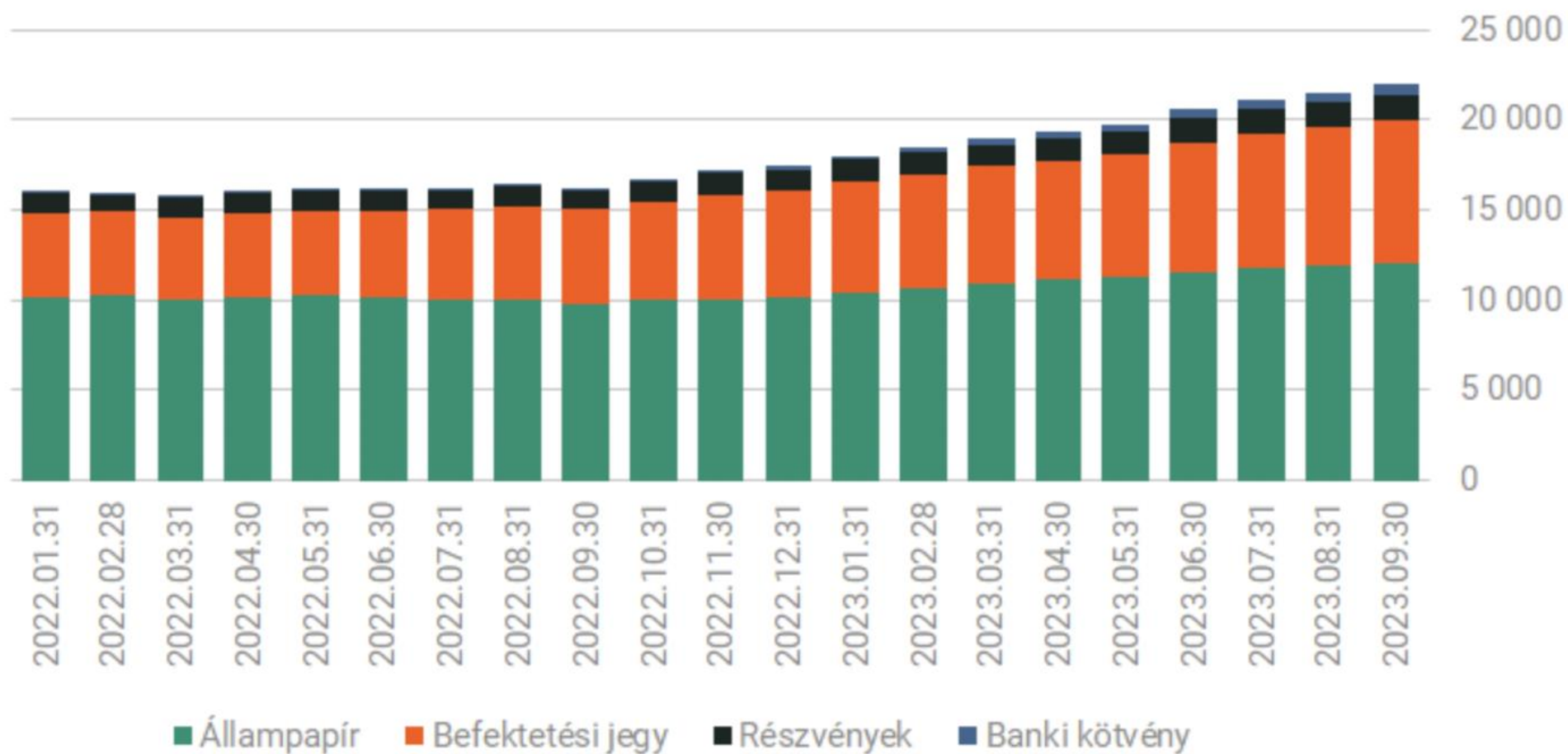
A DEVIZABETÉTEK ARÁNYA

a lakossági állományon belül, augusztusban (százalék)

Forrás: MNB, VG-grafika

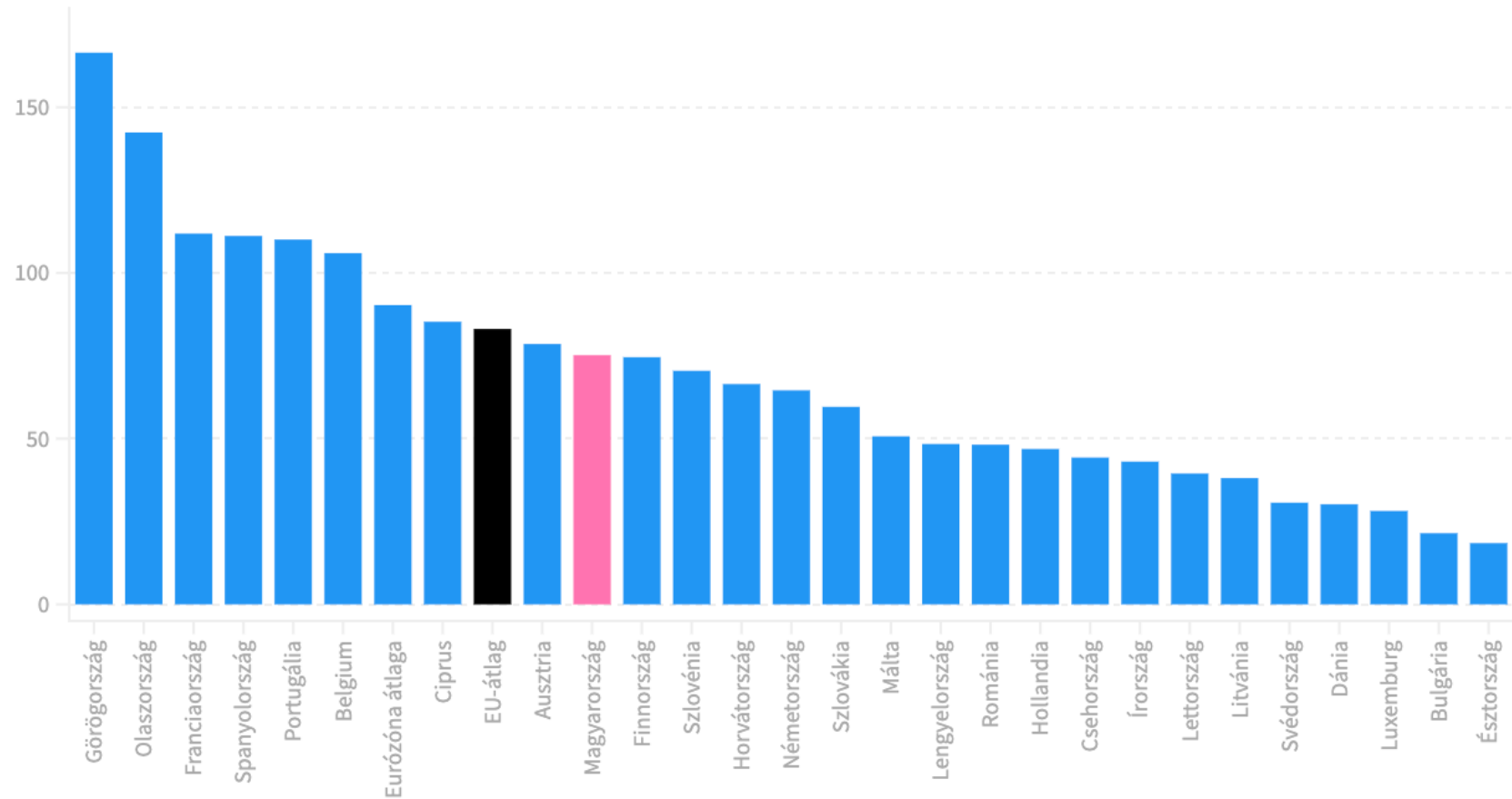
Az egyes értékpapír kategóriák havi állománya a háztartásoknál (mrd Ft)

Forrás: MNB, Portfolio

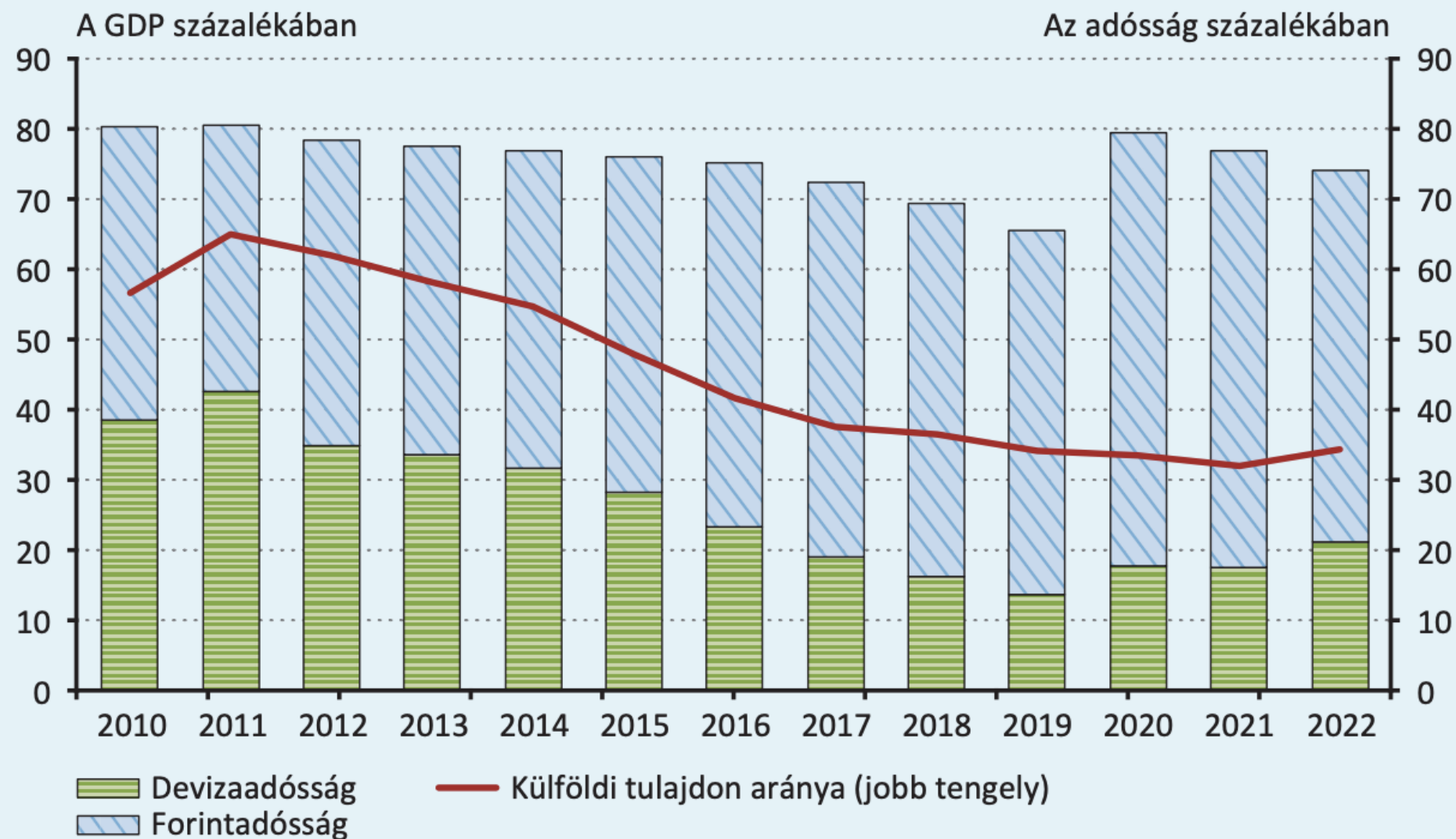
Bruttó államháztartási adósságállomány

a GDP százalékában, 2023. második negyedév

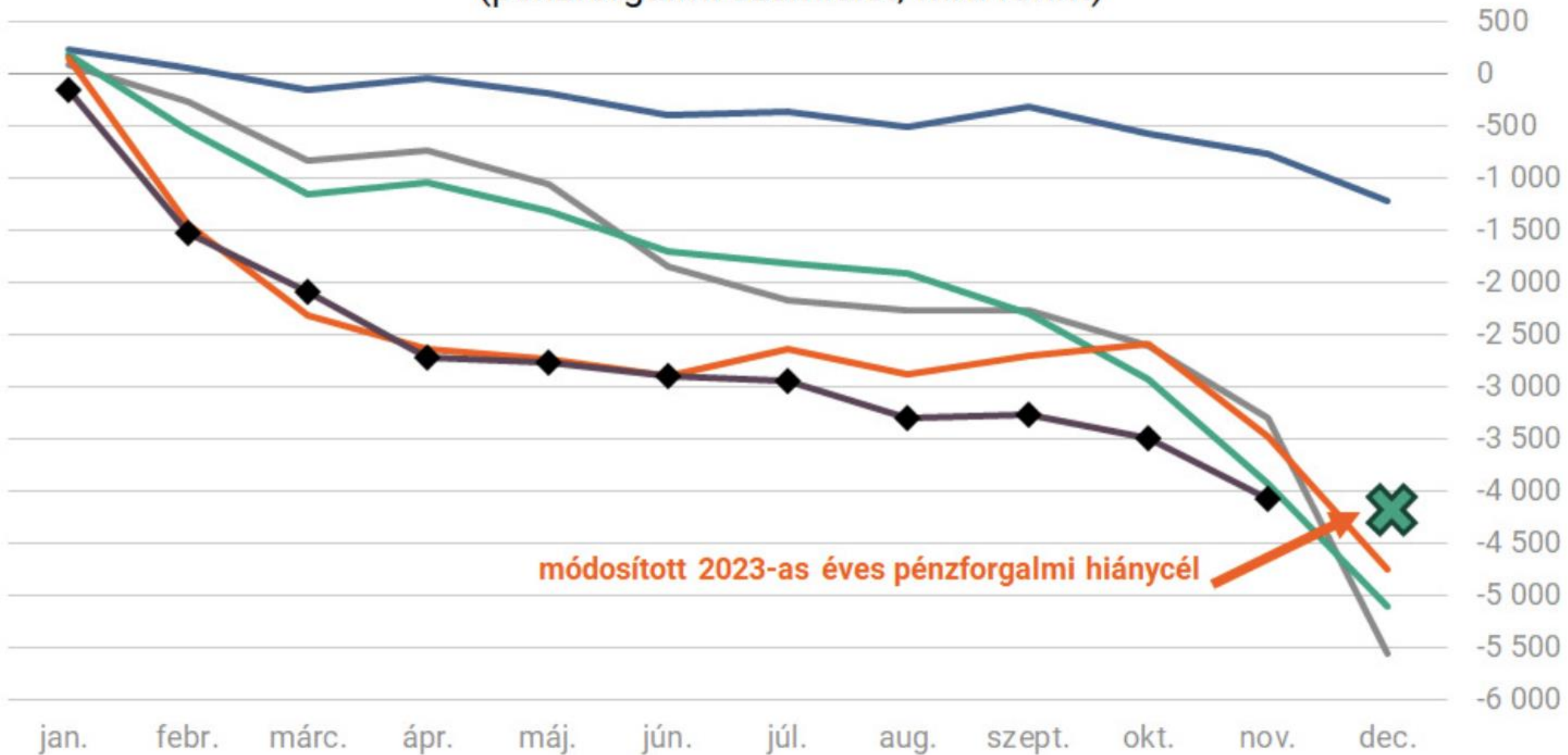
Forrás: Eurostat

11. ábra
A bruttó államadósság, valamint azon belül a forint- és devizaadósság, és a külföldi tulajdon arányának alakulása

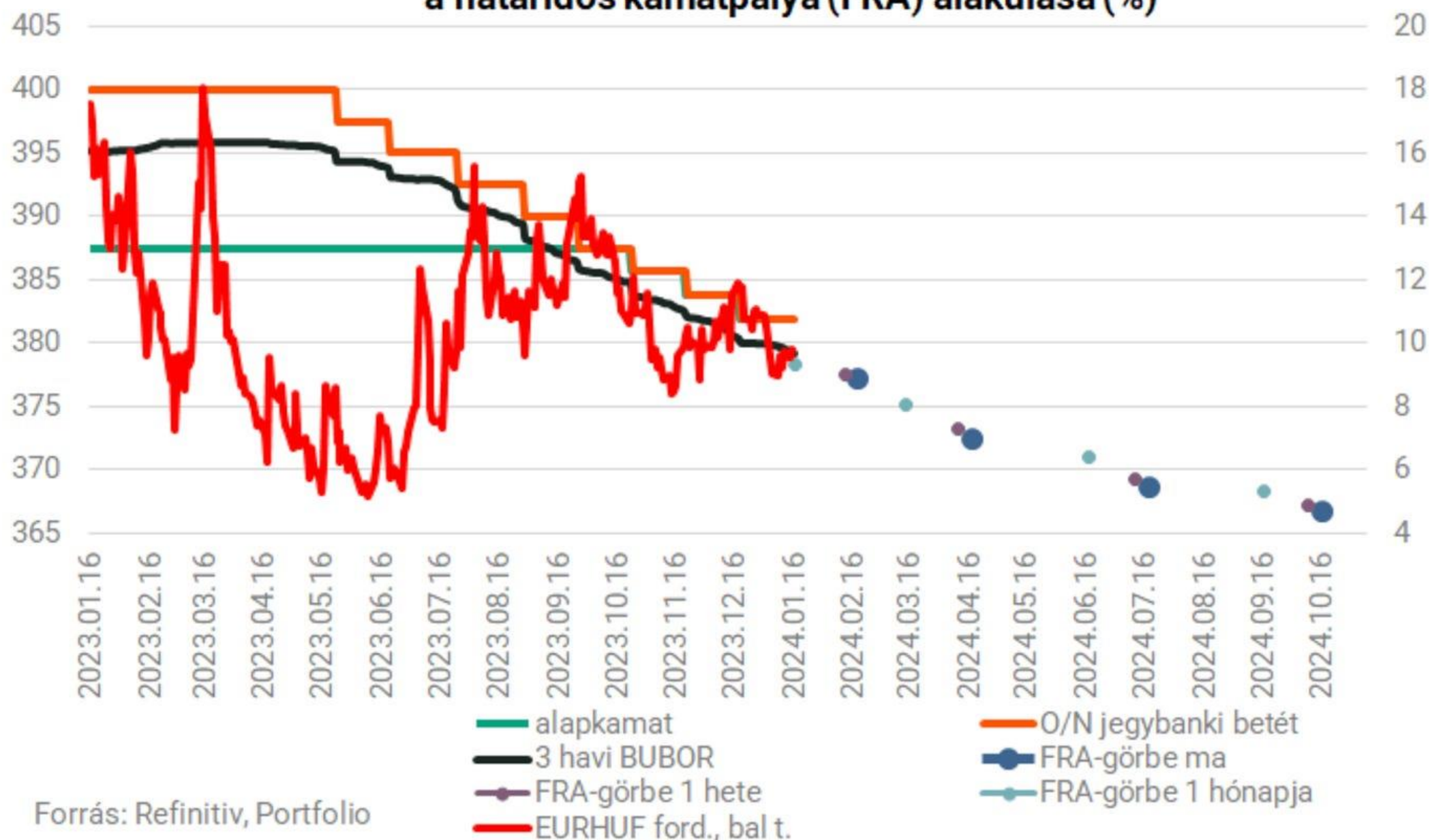
Az éven belüli halmozódó áht- egyenleg alakulása (pénzforgalmi szemlélet, mrd forint)

módosított 2023-as éves pénzforgalmi hiánycél

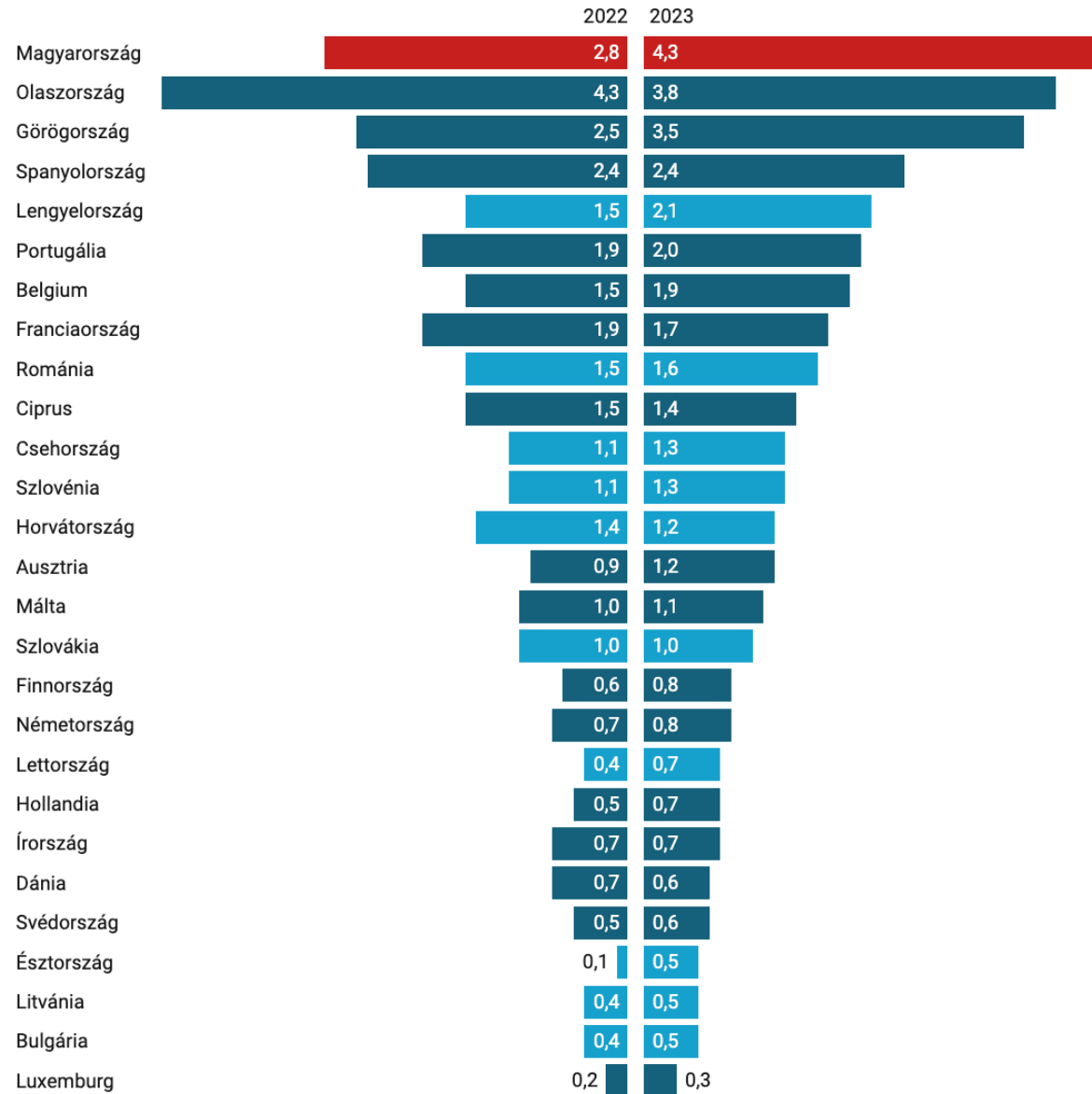

A magyar jegybanki kamatok, a 3 havi BUBOR, az EURHUF és a határidős kamatpálya (FRA) alakulása (%)

Bruttó állami kamatkiadás az EU tagországokban a GDP százalékában

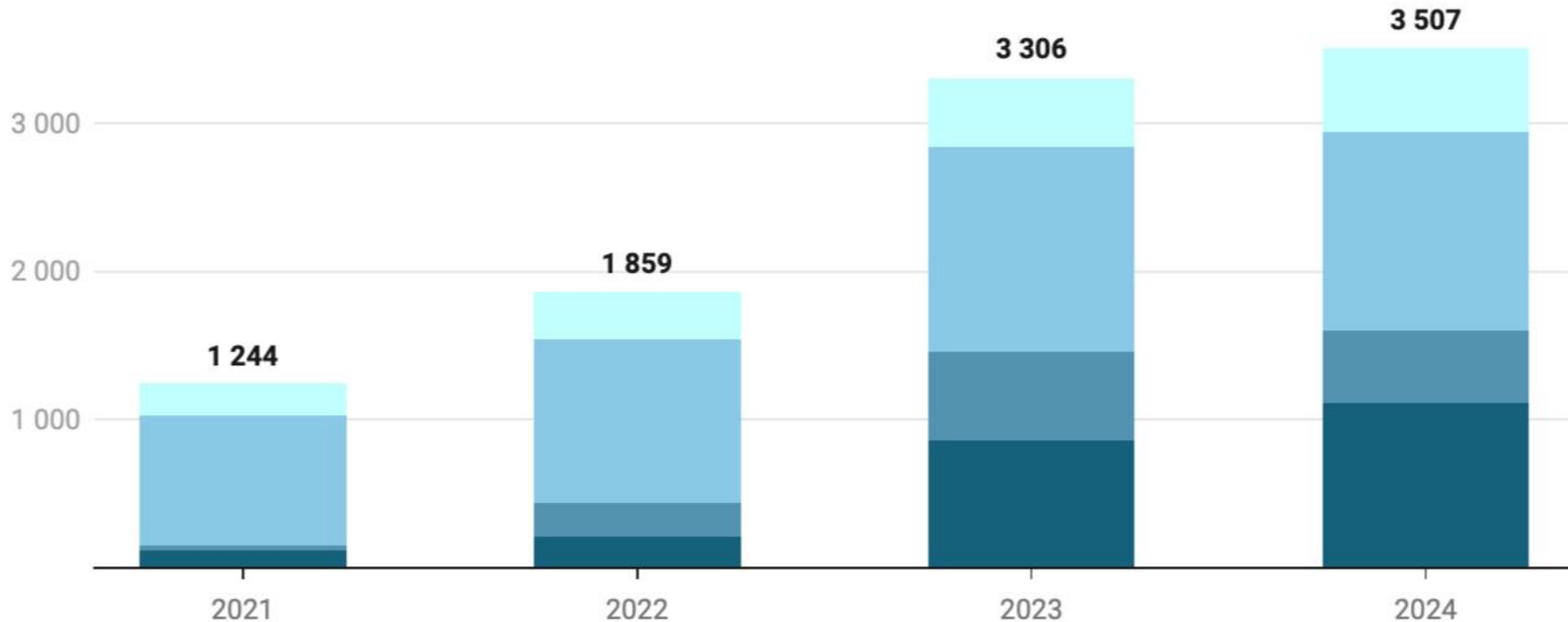
2022-ben és 2023-ban. Színek szerint: **volt szocialista** és **egyéb** államok, külön kiemelve **Magyarországot**.

Az állami kamatkiadások változásának felbontása

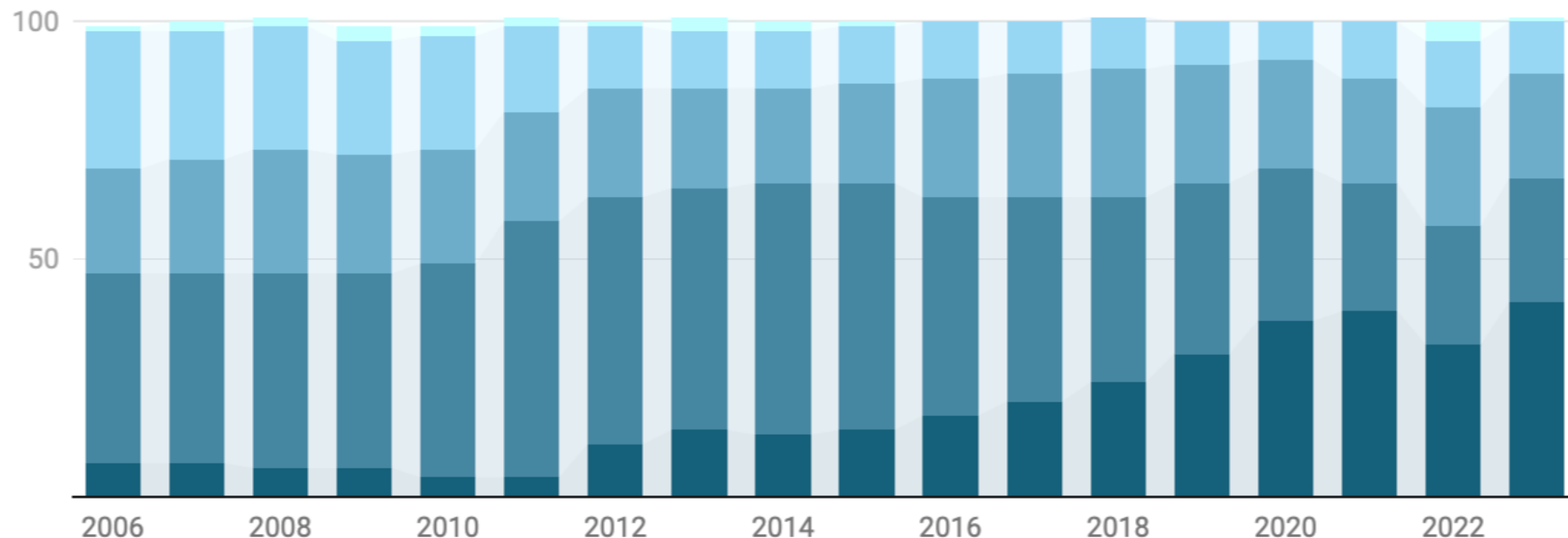
Milliárd forintban

Inflációkövető lakossági papírok Rövid átárazódású papírok Hosszú átárazódású és egyéb adósság Deviza

Az állami kamatkiadások felbontása szektorok szerint a teljes kamatkiadás arányában (%)

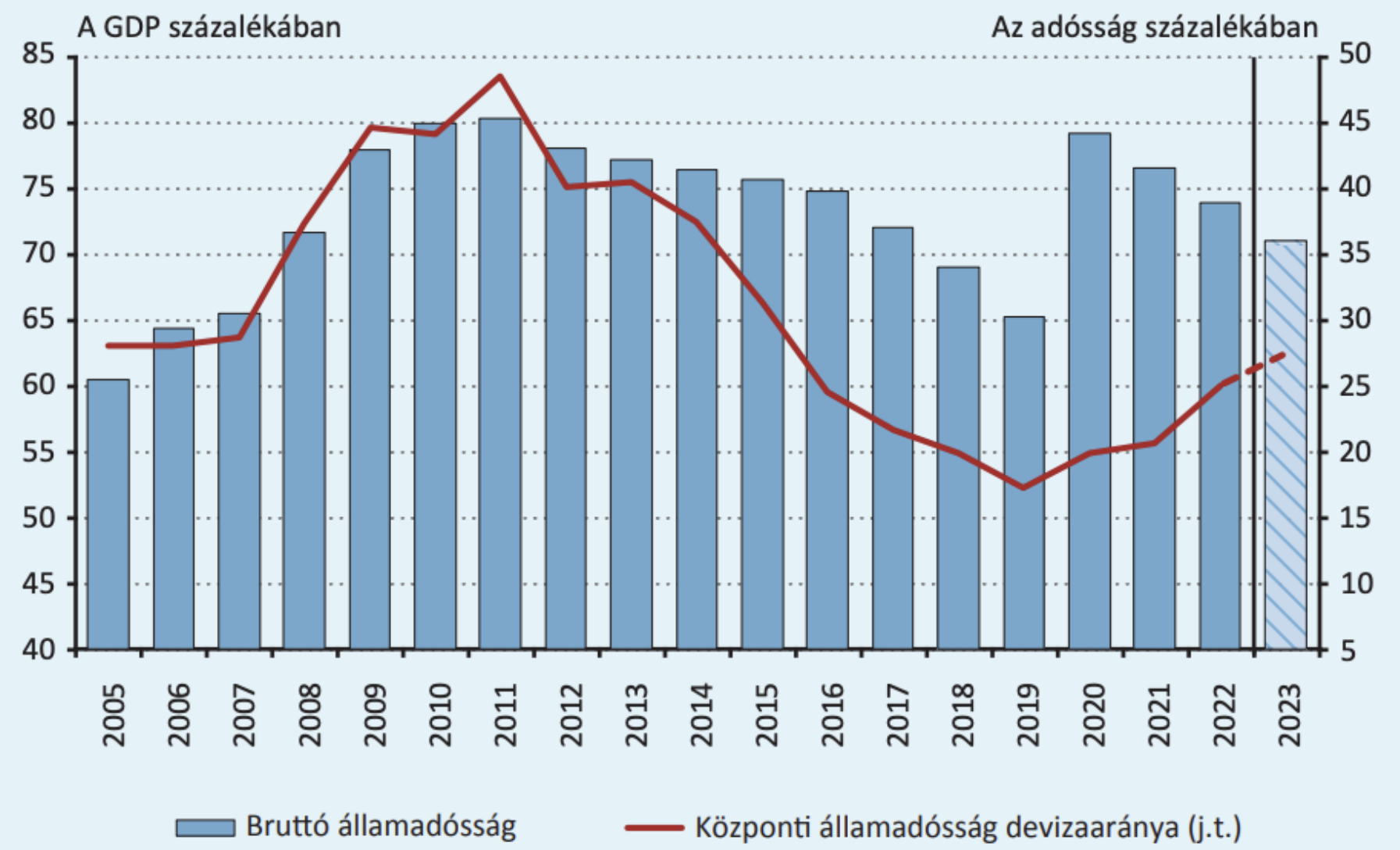
Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények   Külföld   Hitelintézetek   Más pénzügyi vállalatok
Egyéb (államháztartás, nem pénzügyi vállalatok, korrekciók)

A teljes érték a kerekítések miatt mozog 99 és 101 százalék között.

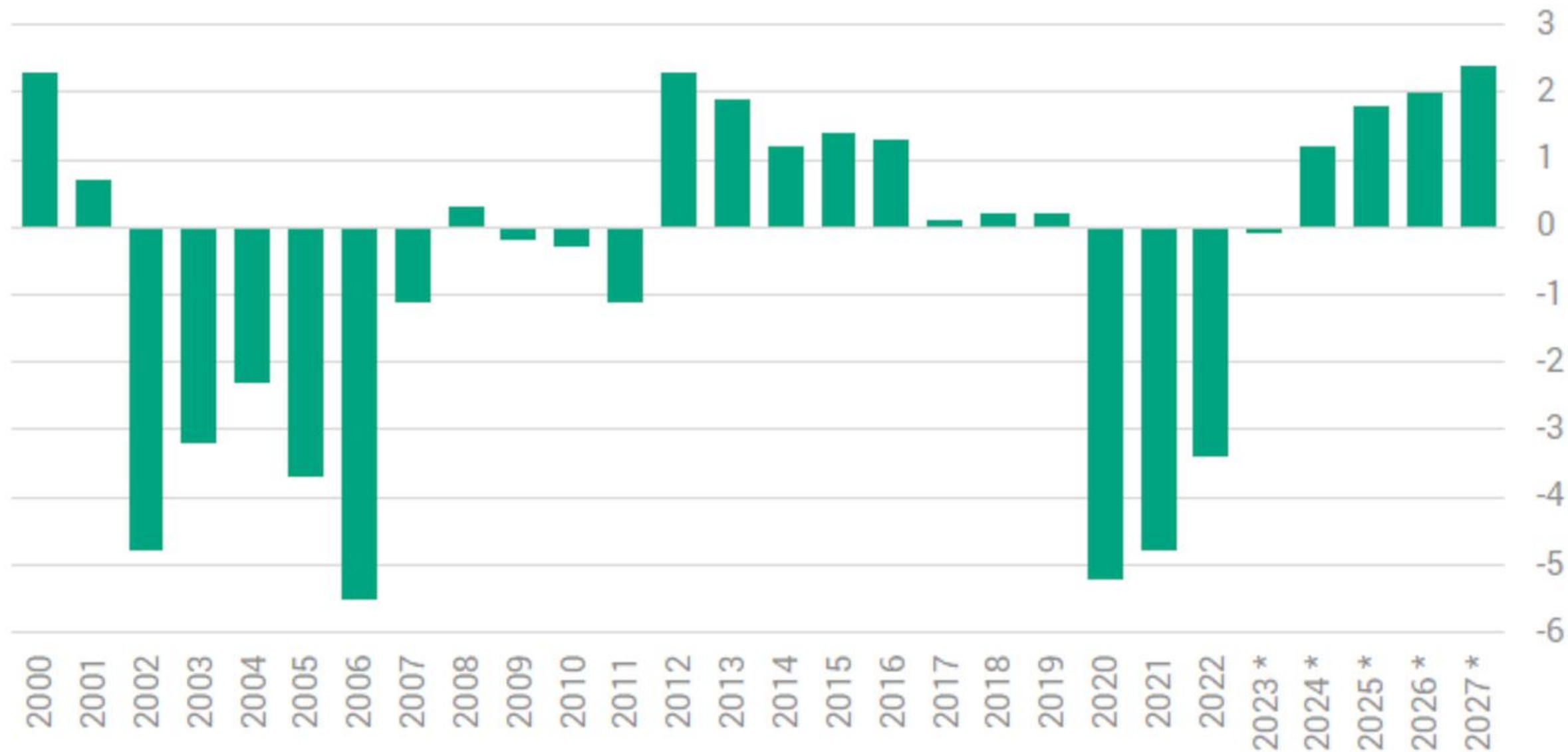
Grafikon: Telex • Forrás: [MNB](#) • [Adatok letöltése](#) • A készítéshez használt program: [Datawrapper](#)

2. ábra
A GDP-arányos bruttó államadósság várható alakulása

Megjegyzés: Az ábra 2005 és 2022 között a tényadatokat mutatja, a 2023. évi érték az MNB előrejelzése.
Forrás: ÁKK, MNB

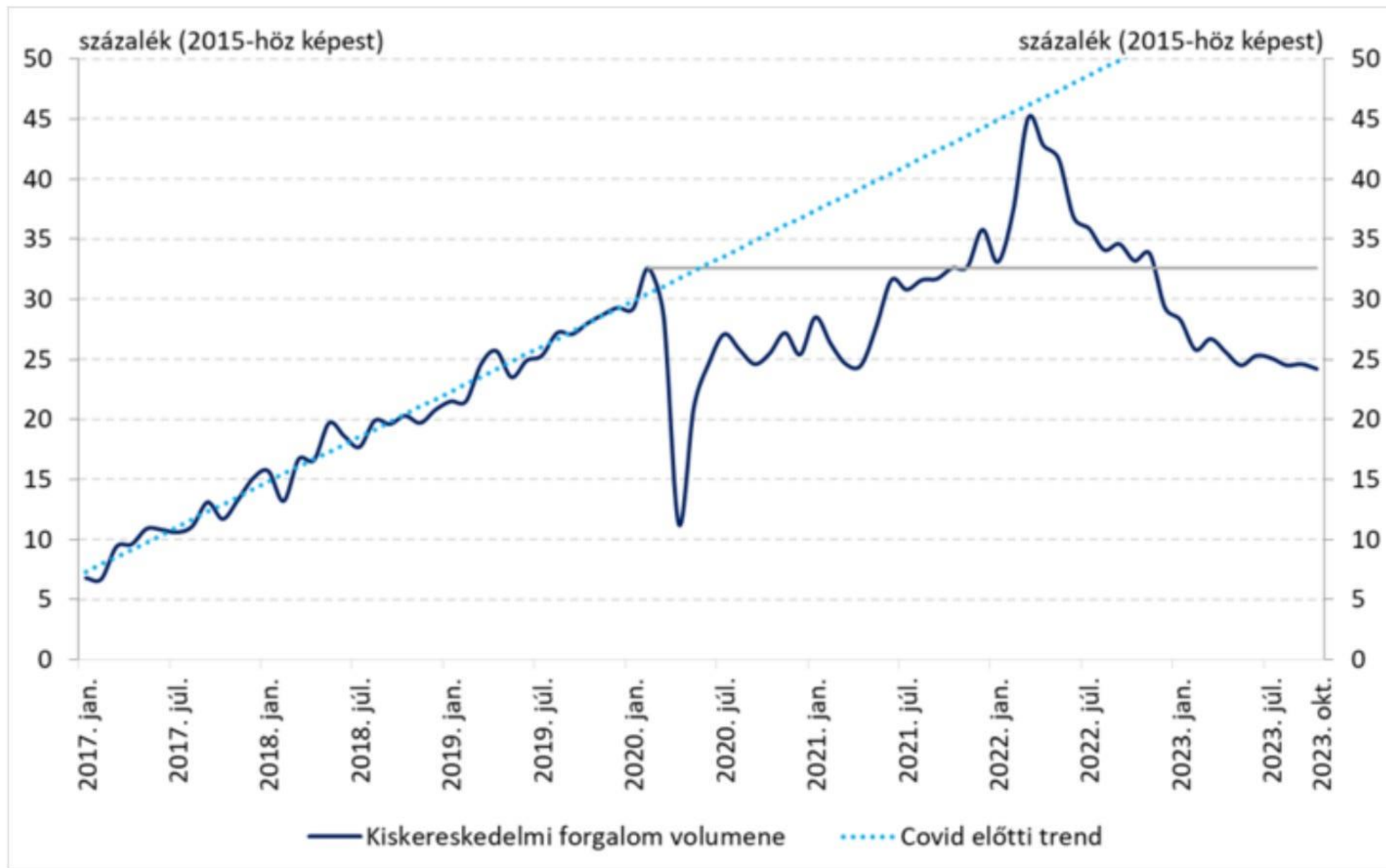
A költségvetés elsődleges egyenlege a GDP arányában (százalék)

Forrás: Eurostat, Portfolio

* terv

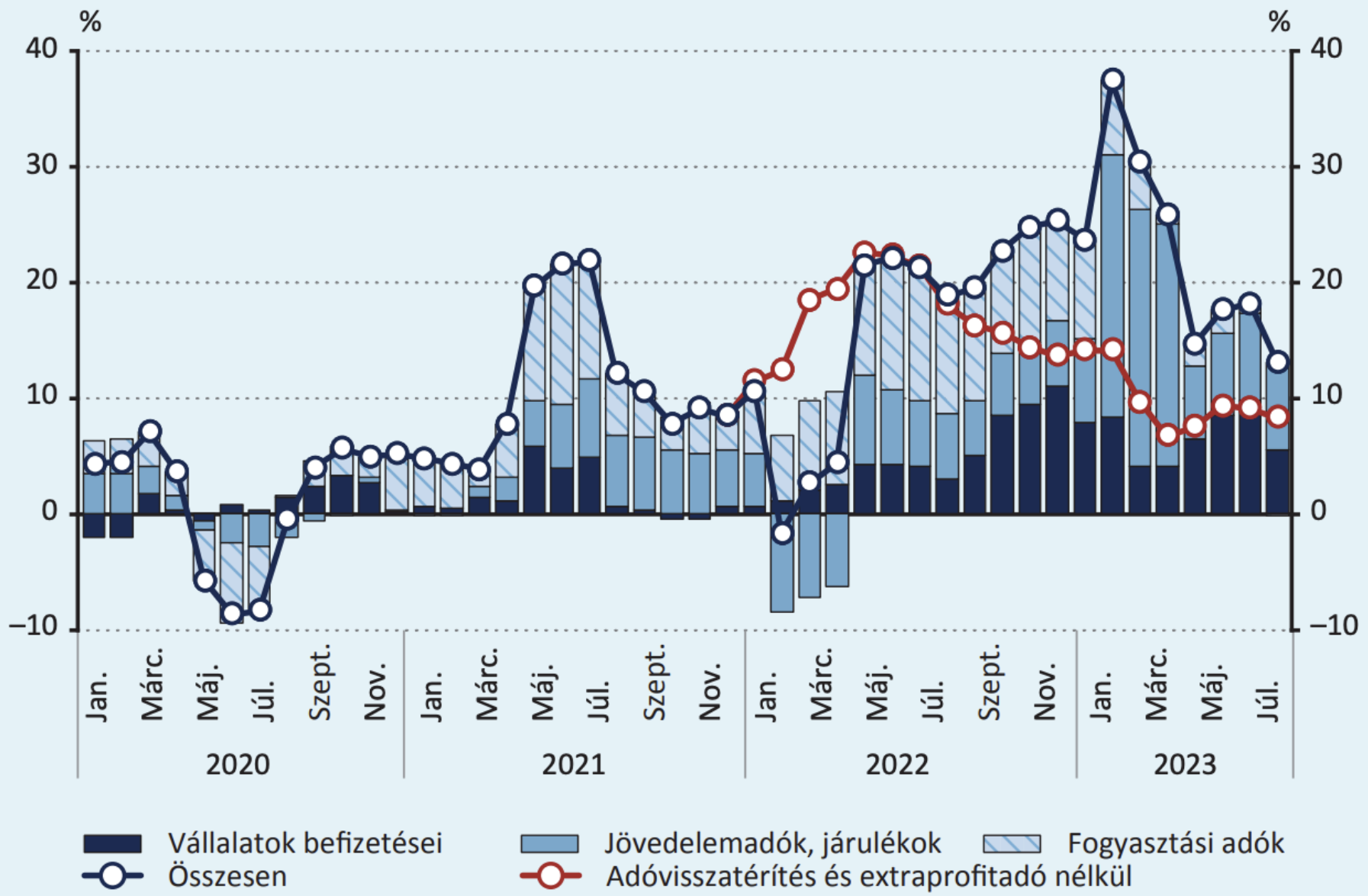

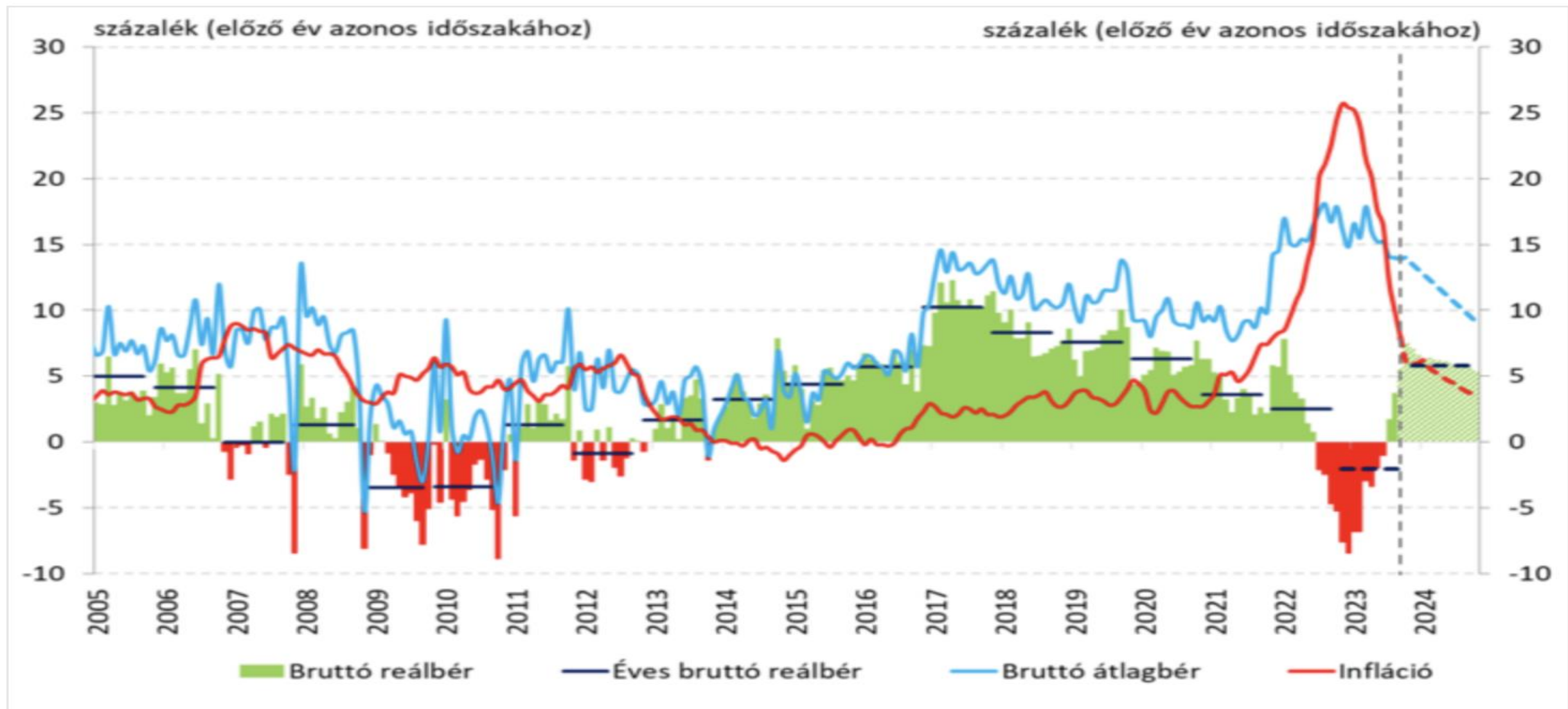

A kiskereskedelmi forgalom volumenének alakulása Magyarországon (2017-2023)

Fotó: KSH

3. ábra
A központi alrendszer adó- és járulékbevételeinek éves változása (3 havi mozgóátlag)

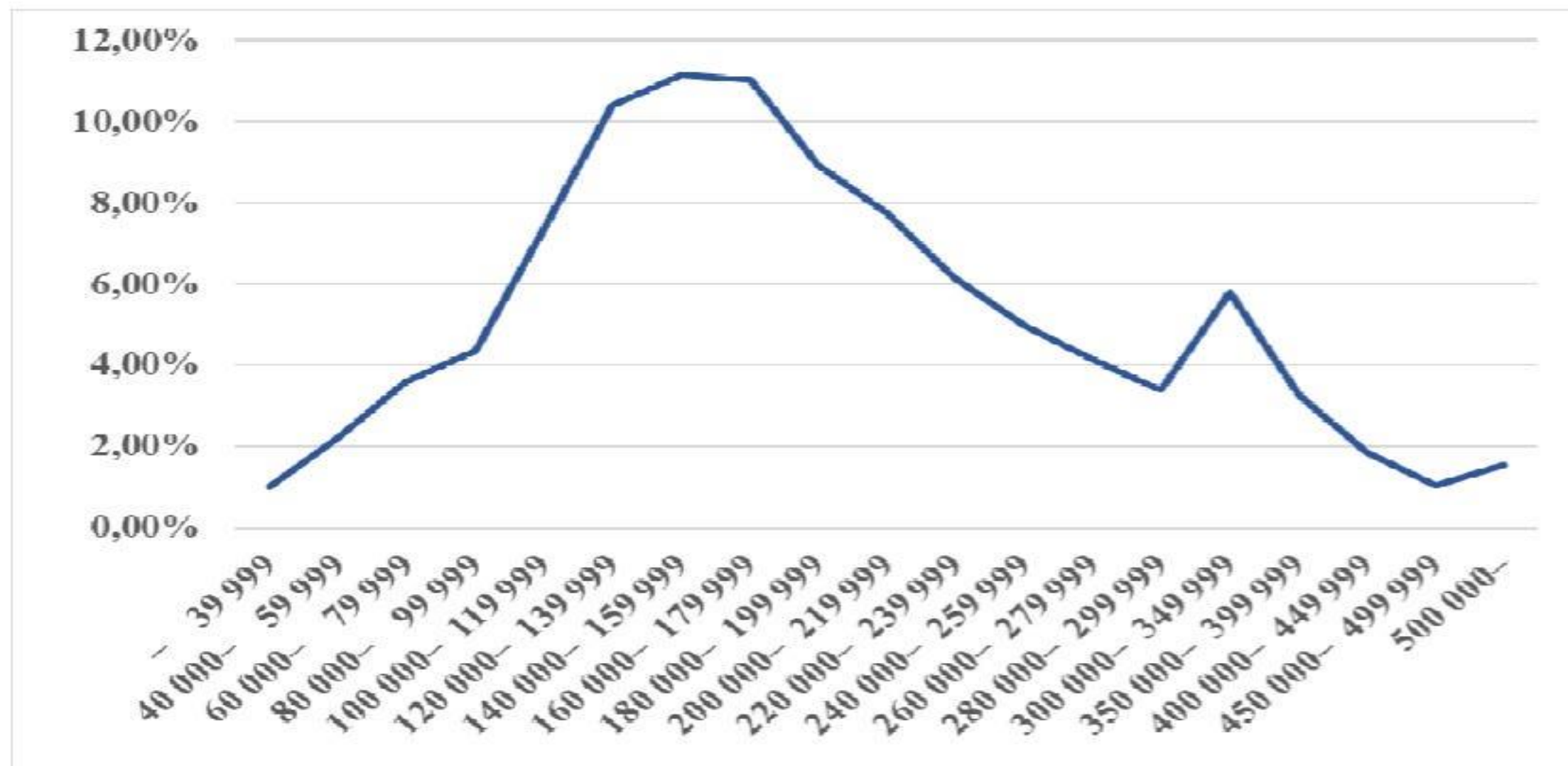

A magyar bruttó átlag és reálbérek alakulása és előrejelzése (2005-2024E) Megjegyzés: A 2019 előtti havi kereseti adatokban módszertani változás történt, valamint a 2020. júniusi egészségügyi dolgozók rendkívüli juttatásával, illetve a 2022. februári „fegyverpénz” hatásával korrigáltan.

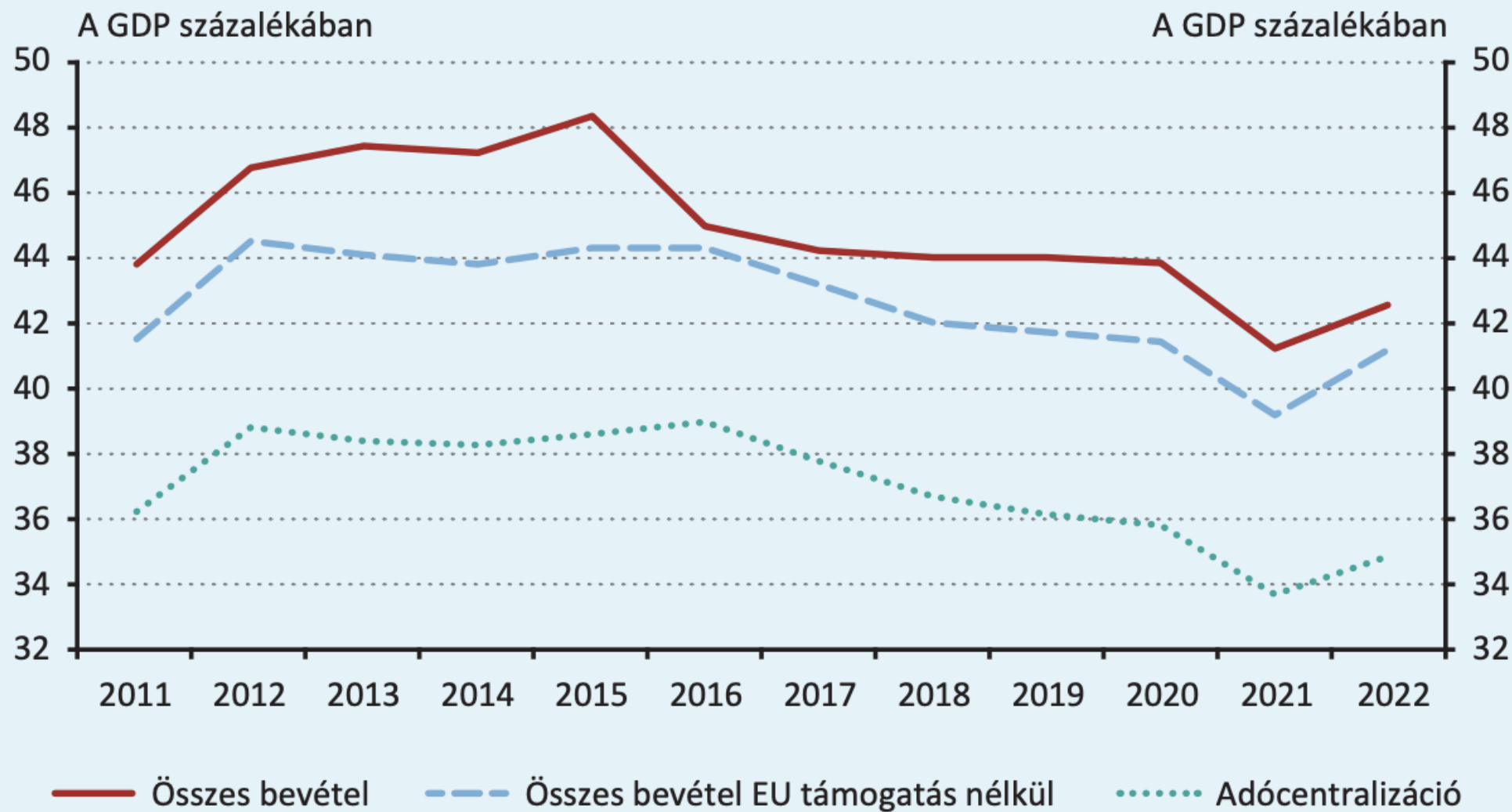
Fotó: Központi Statisztikai Hivatal (KSH), Magyar Nemzeti Bank (MNB)

Saját jogon nyugdíjban részesülők számának megoszlása jövedelem nagysága szerint. 2023.január 1-én.

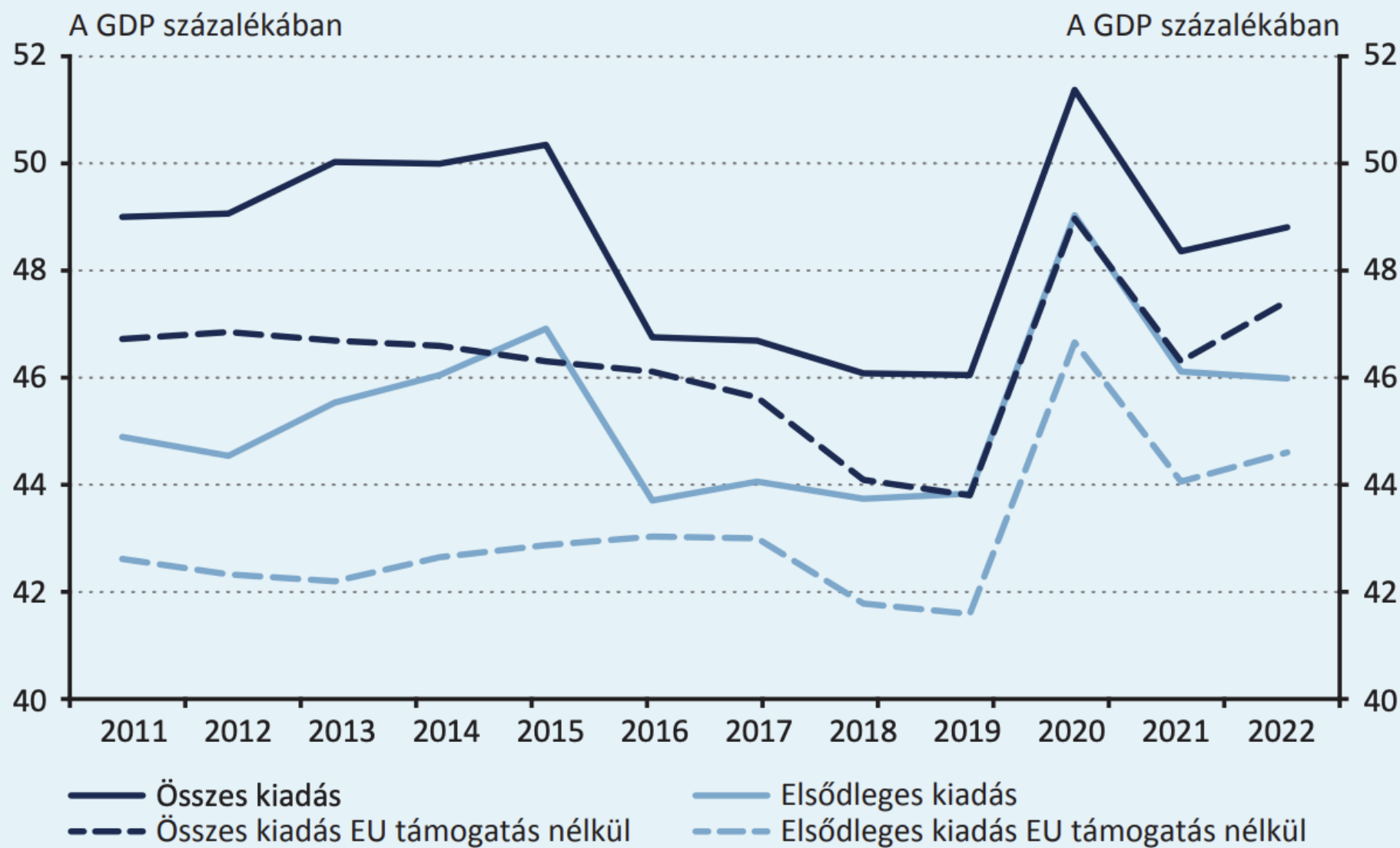

5. ábra

A kormányzati szektor eredményszemléltető bevételei és az adócentralizáció mértéke

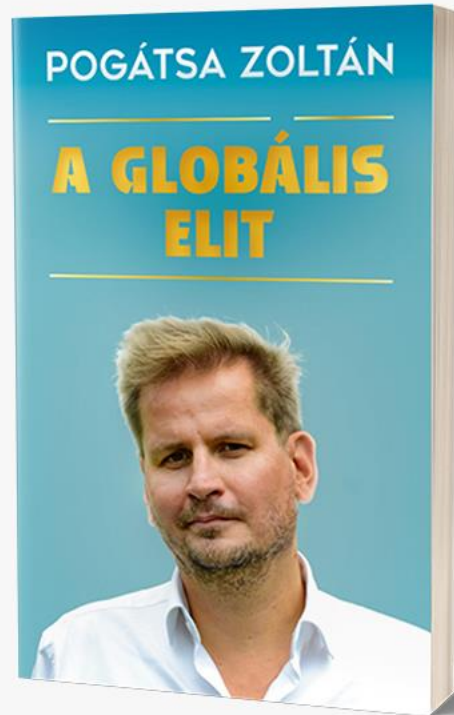

Forrás: KSH

Részletesebben:

Köszönöm
a
figyelmet!

Többet a

Pogi Podcast

Facebook oldalán

